

Social Situation and Outlook

ภาวะสังคมไทยไตรมาสสาม ปี 2555

ปีที่ 9 ฉบับที่ 4 เดือนพฤศจิกายน 2555

การจ้างงานยังเพิ่มขึ้นและการว่างงานลดลง ภาระการรักษาสุขภาพแรงงานข้ามชาติ มีแนวโน้มมากขึ้น

ในไตรมาสสามปี 2555 การจ้างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.6 อัตราการว่างงานอยู่ในระดับต่ำร้อยละ 0.58 การจ้างงานที่เพิ่มขึ้นและการว่างงานที่ลดลงไม่สอดคล้องกับกิจกรรมการผลิตที่ชะลอตัวลงและการส่งออกที่ลดลง ส่วนหนึ่งเนื่องจากผู้ประกอบการยังรักษาการจ้างแรงงานเดิมไว้ แต่ปรับตัวโดยการลดชั่วโมงการทำงาน ขณะที่ตลาดแรงงานยังตึงตัวต่อเนื่อง โดยเฉพาะแรงงานระดับอาชีวศึกษา จึงจำเป็นต้องเร่งดำเนินการทบทวนการผลิตและการพัฒนากำลังคนระดับกลางให้มีทั้งปริมาณและคุณภาพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ในด้านสุขภาพ การเจ็บป่วยโดยรวมเพิ่มขึ้น โรคปอดอักเสบยังเป็นปัญหาต่อเนื่องถึงช่วงปลายฝนต้นหนาว สุขภาพมวลรวมของคนไทยลดลง และประชากรร้อยละ 2 ป่วยเป็นโรคซึมเศร้าและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ภาระการรักษาสุขภาพแรงงานข้ามชาติมีแนวโน้มมากขึ้น จึงต้องบริหารจัดการอย่างเป็นธรรมให้แรงงานข้ามชาติที่ถือว่าเป็นประชาชนคนหนึ่งเข้าถึงระบบบริการสุขภาพและเพื่อเป็นการควบคุมป้องกันโรคของไทย

เด็กและเยาวชนยังคงซื้อบุหรี่ได้ง่ายและมีปริมาณการสูบที่เพิ่มขึ้น ครั้วเรือนมีการก่อหนี้เพิ่มขึ้น ขณะที่ความสามารถในการชำระคืนลดลง

พฤติกรรมเสี่ยงการสูบบุหรี่และการดื่มแอลกอฮอล์ยังต้องเฝ้าระวังต่อเนื่อง เด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงการซื้อบุหรี่ได้ง่ายขึ้น และมีปริมาณการสูบที่เพิ่มขึ้น ด้านครัวเรือนมีการก่อหนี้เพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นการใช้สิทธิตามโครงการบ้านหลังแรก และรถคันแรก ขณะที่ความสามารถในการชำระคืนลดลงชี้ว่า ครัวเรือนมีพฤติกรรมการใช้ยืมที่เกินตัวมากขึ้น ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องเฝ้าระวังและติดตามโดยเฉพาะพฤติกรรมการใช้ยืมของผู้มีรายได้ปานกลาง-น้อย

แนวโน้มของผู้กระทำความผิดคดีอาชญากรรมที่ถูกรับโทษ 3 ใน 4 เป็นรายใหม่ และเป็นกลุ่มที่เป็นเยาวชนเพิ่มขึ้น

คดีอาชญากรรมเพิ่มขึ้นจากไตรมาสสามปี 2554 ร้อยละ 9.8 และมีสัดส่วนถึงร้อยละ 83.2 ของคดีอาญารวม ขณะที่ปริมาณการล้าเลียงขยาเสพติดในแต่ละครั้งมีปริมาณเพิ่มขึ้น และมีการแพร่ระบาดในชุมชนที่มีเด็กและเยาวชนเข้าไปมีส่วนร่วมมากขึ้น อาจก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา ทั้งปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน ปัญหายาเสพติด และปัญหาครอบครัว ซึ่งจำเป็นต้องเร่งหาแนวทางป้องกัน รวมทั้งต้องสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน/ชุมชนให้สามารถป้องกันตนเองและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง นอกจากนี้ ปัญหาการแข่งรถในทางสาธารณะของกลุ่มวัยรุ่นเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ทวีความรุนแรงขึ้น โดยทุกภาคส่วนจะต้องร่วมแก้ปัญหาในเชิงพลังบวก

การลักลอบเข้าเมืองของแรงงานต่างด้าวเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานานและต่อเนื่องจนกลายเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ ขณะที่การจัดการยังไม่เหมาะสมในทางปฏิบัติ

การขาดแคลนแรงงานในบางสาขา โดยเฉพาะงานที่หนัก สกปรก และมีความเสี่ยง และปัจจัยหลักจากประเทศต้นทางทำให้แรงงานต้องการหารายได้เพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมทั้งแรงกดดันจากโครงสร้างประชากรของประเทศไทย และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่แรงงานเคลื่อนย้ายได้ง่ายขึ้น ขณะที่การบริหารจัดการทั้งในเรื่องกฎระเบียบ การจดทะเบียน การพิสูจน์สัญชาติ หลักเกณฑ์การกำหนดอาชีพ ยังไม่เหมาะสมในทางปฏิบัติ ทำให้ยังมีแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นกระจายไปทั่วประเทศ ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม จึงต้องเร่งจัดระเบียบเพื่อให้มีการใช้แรงงานข้ามชาติถูกกฎหมาย การคุ้มครองสิทธิ และการวางแผนกำลังคนเพื่อลดการพึ่งพิงแรงงานข้ามชาติในระยะยาว

เรื่องเด่นประจำฉบับ

**แรงงานข้ามชาติ...
ความจำเป็นในการจัดระเบียบ**

ประเด็นหลัก

- ไตรมาส 3/2555 อัตราการว่างงานเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 0.58 โดยมีจำนวน 232,400 คน ลดลงจากอัตราร้อยละ 0.65 ในช่วงเดียวกันปีที่แล้ว การจ้างงานรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.6 เป็นการจ้างงานในสาขาก่อสร้างเพิ่มมากที่สุดร้อยละ 7.0 การจ้างงานที่เพิ่มขึ้นและการว่างงานลดลง ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากผู้ประกอบการยังรักษาการจ้างแรงงานเดิมไว้แต่ปรับตัวโดยการลดชั่วโมงทำงานลง มีแรงงานที่ทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์จำนวน 6,160,821 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.3 จากไตรมาส 3/2554 ซึ่งเป็นแรงงานที่ต้องการทำงานเพิ่มหรือแรงงานทำงานต่ำกว่าระดับ 310,353 คน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.4
- ภาวะตลาดแรงงานตึงตัว สัดส่วนผู้สมัครงานต่อตำแหน่งงานว่างเท่ากับ 0.85 เท่า เทียบกับ 1.5 เท่าในไตรมาส 3/2554 และ 1.2 เท่าในไตรมาส 2/2555 โดยเฉพาะแรงงานระดับ ปวช.-ปวส. ยังมีสภาพตึงตัวสูงต่อเนื่อง โดยมีการขาดแคลนมากในกลุ่มแรงงานทักษะและกึ่งทักษะ รายได้ของแรงงานภาคเอกชนเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.3 จากที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.2 ในไตรมาส 3/2554 ขณะที่ราคาสินค้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3.0 ทำให้ค่าจ้างแท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.0 การปรับขึ้นค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ 300 บาทในเดือนมกราคม 2556 จะทำให้ค่าจ้างขั้นต่ำเฉลี่ยของประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.4 และค่าจ้างเฉลี่ยของ 70 จังหวัดที่มีการปรับค่าจ้างเป็น 300 บาทเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 25.2 ค่าจ้างเพิ่มขึ้นต่ำสุดเท่ากับร้อยละ 9.7 หรือ 27 บาทที่จังหวัดชลบุรี และเพิ่มขึ้นสูงสุดเท่ากับร้อยละ 35.2 หรือ 78 บาทที่จังหวัดพะเยา โดยจังหวัดที่มีค่าจ้างเพิ่มขึ้นสูงกว่าร้อยละ 30 หรือประมาณ 70 บาท มีจำนวน 18 จังหวัด ปัจจุบันมีแรงงาน 5.37 ล้านคนที่ได้รับค่าจ้างต่ำกว่า 300 บาท
- อัตราการเรียนต่อสายอาชีพใน 5 ปีที่ผ่านมา มีสัดส่วนค่อยๆ ลดลง โดยในปี 2554 ลดลงเหลือร้อยละ 36.55 จึงต้องมีมาตรการในเชิงปริมาณ ชักจูงให้นักเรียนสนใจเรียนสายวิชาชีพเพิ่มขึ้นทั้งด้านความปลอดภัยในชีวิต การปรับเปลี่ยนค่านิยมที่เชื่อว่าผู้ที่เรียนจบปริญญาตรีจะได้ค่าตอบแทนที่สูงกว่าผู้ที่จบสายวิชาชีพ โดยผลักดันให้ภาคเอกชนจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพอย่างเต็มรูปแบบ การสนับสนุนทุนการศึกษาให้แก่เด็กด้อยโอกาส และควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาในเชิงคุณภาพควบคู่กันไป
- การเจ็บป่วยด้วยโรคซึมเศร้ามีแนวโน้มมากขึ้น จากข้อมูลของศูนย์โรคซึมเศร้าไทย กรมสุขภาพจิตปี 2555 พบว่า คนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป 1.5 ล้านคน หรือร้อยละ 2 ของประชากรทั้งหมด ป่วยเป็นโรคซึมเศร้า และจากข้อมูลการให้บริการของสถานบริการสาธารณสุขทั่วประเทศ ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า 100 คนจะเข้าถึงบริการรักษาประมาณ 28 คน หากไม่เร่งป้องกันแก้ไขจะเป็นสาเหตุหลักของการฆ่าตัวตาย ด้านความสุมวลรวมของไทย จากการสำรวจของเอแบคโพลล์ในระดับครัวเรือน 17 จังหวัดระหว่างวันที่ 20-29 กันยายน 2555 พบว่า ดัชนีความสุมวลรวมของคนไทยลดลงต่อเนื่องอยู่ที่ 5.79 ในเดือนกันยายน ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ความสุมวลรวมของคนไทยลดลงคือ ปัญหาเศรษฐกิจในระดับครัวเรือนที่ค่าครองชีพสูงขึ้น ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง และปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ การรักษาสุขภาพแรงงานข้ามชาติเป็นปัญหาสะสมในระบบสาธารณสุขทั้งด้านการควบคุมโรคระบาดต่างๆ และภาระค่าใช้จ่ายการรักษ่า จึงได้จัดระบบบริการสาธารณสุขแรงงานข้ามชาติในรูปของกองทุนประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวในปี 2555 ให้แรงงานข้ามชาติ 520,000 คน และแรงงานข้ามชาติที่เข้าสู่ระบบประกันสังคมและอยู่ในฐานะผู้ประกันตน 217,972 คน
- เด็กและเยาวชนยังเข้าถึงการซื้อบุหรี่ได้ง่ายขึ้น และมีปริมาณการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นเทียบเท่าผู้สูงอายุ แต่มากกว่าประชากรวัยทำงาน จากข้อมูลการสำรวจพฤติกรรม การบริโภคยาสูบของเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี ของศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบพบว่า เยาวชนร้อยละ 80 ระบุว่าร้านค้าแถวบ้านขายบุหรี่ให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี และจากผลการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2554 พบว่า กลุ่มเยาวชน 15-24 ปี มีปริมาณการสูบเพิ่มขึ้นจาก 8.5 มวนต่อวัน เป็น 9.1 มวนต่อวัน กลุ่มวัยทำงาน 25-59 ปี มีปริมาณการสูบเพิ่มขึ้นจาก 10.6 มวนต่อวัน เป็น 11.2 มวนต่อวัน กลุ่มผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปมีปริมาณการสูบเพิ่มขึ้นจาก 10 มวนต่อวัน เป็น 10.7 มวนต่อวัน ด้านภาคครัวเรือนมีการก่อหนี้เพิ่มขึ้น โดยยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลมีมูลค่า 2,748,930 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.4 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ส่วนหนึ่งเป็นการใช้สิทธิตามโครงการบ้านหลังแรก และรถคันแรก ขณะที่ความสามารถในการชำระคืนลดลง เห็นได้จากการผิดนัดชำระหนี้เกิน 3 เดือนของสินเชื่อภายใต้การกำกับ และสินเชื่อบัตรเครดิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 37.8 และ 11.1 ตามลำดับ นอกจากนี้ สัดส่วน NPLs ของสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคต่อ NPLs รวม เท่ากับร้อยละ 21.4 เพิ่มขึ้นต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่ 5
- คดีอาญารวมเพิ่มขึ้น โดยคดีอาชญากรรมมีสัดส่วนมากที่สุดร้อยละ 83.2 คดีอาชญากรรมได้รับแจ้ง 89,403 คดี เพิ่มขึ้นจากไตรมาส 3/2554 ร้อยละ 9.8 แต่ลดลงจากไตรมาสก่อนปี 2555 ร้อยละ 3.3 มีการดำเนินการในเชิงรุก โดยใช้แผนปฏิบัติการปิดล้อมเอกซเรย์เชิงรุก 90 วัน ตามโครงการ “ชุมชนอุ่นใจได้ลูกหลานกลับบ้าน” เพื่อปราบปรามจับกุมกลุ่มผู้ค้ารายย่อยให้หมดไปจากชุมชน นำผู้เสพยาซึ่งเป็นผู้ป่วยและยังคงเหลืออยู่ในชุมชนเข้ารับการบำบัดรักษา ติดตามช่วยเหลือและส่งเสริมให้ผู้ที่ผ่านการบำบัดมาแล้วได้มีอาชีพการงาน มีการศึกษา มีรายได้ ด้านสถานการณ์การเกิดอุบัติเหตุและการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางบกลดลง แต่ยังคงเฝ้าระวังอุบัติเหตุรถยนต์โดยสารสาธารณะโดยเฉพาะในช่วงเทศกาลที่จะมาถึง โดยออกมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยของผู้ใช้รถโดยสารสาธารณะ นำระบบเทคโนโลยี RFID เพื่อติดตามและตรวจจับความเร็วของรถโดยสารสาธารณะที่ขับเร็วเกินกว่า 90 กิโลเมตร/ชั่วโมง รวมทั้งเข้มงวดในการควบคุมตรวจสอบความเร็วและลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างจริงจังเพื่อลดอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้น นอกจากนี้ ปัญหาการแข่งรถในทางสาธารณะของกลุ่มวัยรุ่นเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ทวีความรุนแรงขึ้นทุกภาคส่วนจะต้องร่วมกันแก้ปัญหาในเชิงพลังบวก
- การลักลอบเข้าเมืองของแรงงานข้ามชาติเป็นปัญหาหนึ่งที่สำคัญ ปัจจุบันมีผู้ที่มิได้ถือสัญชาติไทยอยู่ในประเทศประมาณ 2.7-3.5 ล้านคน เป็นผู้พำนักอาศัยและทำงาน 3.14 ล้านคน ขณะที่ผู้ได้รับอนุญาตให้ทำงานคงเหลือ ณ เดือนกันยายน 2555 มีจำนวน 1.16 ล้านคน คาดว่ามีแรงงานที่ไม่ได้รับอนุญาต 2 ล้านคน ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มาจากประเทศพม่า ลาว และกัมพูชา เป็นแรงงานไร้ฝีมืออยู่ในสาขาการเกษตรและปศุสัตว์ ก่อสร้าง การผลิต ฯลฯ
- แม้แรงงานข้ามชาติจะก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ แต่ปัญหาการลักลอบเข้าประเทศโดยผิดกฎหมายของแรงงานส่งผลต่อปัญหาในหลายด้านทั้งในด้าน สถานภาพและสิทธิขั้นพื้นฐานของตนเองและบุตร สาธารณสุข การศึกษา และเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม แรงงานข้ามชาติยังมีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศทั้งจากปัญหาการขาดแคลนแรงงานระดับพื้นฐาน ความต้องการแรงงานข้ามชาติทักษะต่ำของไทยมีแนวโน้มต่อไปอีก 10 ปี เนื่องจากโครงสร้างการผลิตที่มีการลดลงของแรงงานใหม่ การปรับเพิ่มค่าจ้าง รวมทั้งการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของความต้องการแรงงานข้ามชาติ
- รัฐได้ดำเนินการจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติเพื่อให้ได้แรงงานถูกกฎหมาย แต่ยังขาดความชัดเจนในนโยบาย กฎระเบียบที่ยู่งยาก และมีค่าใช้จ่ายสูง การบังคับใช้กฎหมายยังคงไม่มีประสิทธิภาพ มีการทุจริต และขาดการคุ้มครองสิทธิ จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดทิศทางด้านแรงงานที่ชัดเจนเพื่อวางแผนยกระดับเทคโนโลยี การผลิต และเพิ่มผลิตภาพแรงงาน การทบทวนกฎระเบียบเพื่อให้เกิดการจัดระเบียบ ตลอดจนการคุ้มครองแรงงานและสร้างทัศนคติในเชิงบวกให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืน

ภาวะสังคมไทยไตรมาสสาม ปี 2555

การมีงานทำและคุณภาพคน

การจ้างงานและรายได้เพิ่มขึ้น การว่างงานลดลง

ไตรมาสที่สามปี 2555 อัตราการว่างงานเฉลี่ยเท่ากับ ร้อยละ 0.58 คิดเป็นผู้ว่างงานจำนวน 232,400 คน ลดลงจาก อัตราการว่างงานร้อยละ 0.65 ในช่วงเดียวกันปีที่แล้วหรือลดลง 24,795 คน โดยการว่างงานที่สูงในกลุ่มผู้ไม่เคยทำงานมาก่อนใน ไตรมาสที่แล้วได้กลับเข้าสู่ภาวะปกติและลดลงร้อยละ 2.2 จาก ช่วงเดียวกันปีที่แล้ว ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ ทดแทนกรณีว่างงานมีจำนวน 122,144 คน ลดลงร้อยละ 4.6 โดย ผู้ลาออกลดลงร้อยละ 5.5 และผู้ถูกเลิกจ้างเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.9

การจ้างงานรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.6 ภาคเกษตรมีการจ้าง งานเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.6 เนื่องจากการขยายพื้นที่เพาะปลูกข้าว ในช่วงที่ผ่านมาทำให้การจ้างงานเพิ่มขึ้น ประกอบกับในช่วง เดียวกันปีที่แล้วมีการจ้างงานไม่เต็มที่เพราะพื้นที่เพาะปลูกบาง แห่งประสบปัญหาน้ำท่วม ส่วนภาคนอกเกษตรมีการจ้างงานลดลง ร้อยละ 1.4 สาขาที่มีการจ้างงานลดลงมากได้แก่ การค้าส่งค้าปลีก และ โรงแรมและภัตตาคาร ส่วนสาขาการผลิตและการก่อสร้างมี การจ้างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.5 และ 7.0 ตามลำดับ ส่วนหนึ่ง เนื่องจากการผลิตกลับมาจ้างงานได้เต็มที่โดยเฉพาะ อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ หลังจากประสบปัญหาน้ำท่วมในบางพื้นที่ ในช่วงเดียวกันปีที่แล้ว สำหรับสาขาก่อสร้างมีการจ้างงานเพิ่มมาก จากโครงการลงทุนของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับการฟื้นตัว ของภาคอสังหาริมทรัพย์จากวิกฤติการณ์น้ำท่วมปลายปีที่แล้ว

อย่างไรก็ตาม มีความไม่สอดคล้องของการจ้างงานกับ ผลผลิตในไตรมาสนี้ โดยเฉพาะในสาขาอุตสาหกรรมที่มีผลผลิต ลดลงโดยเฉพาะในกลุ่มสินค้าเพื่อการส่งออก แต่การจ้างงานยัง เพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากผู้ประกอบการยังรักษาการจ้าง แรงงานเดิมไว้แต่ปรับตัวโดยลดชั่วโมงการทำงานลงแทน ขณะที่ สาขาโรงแรมภัตตาคาร และการค้าส่งค้าปลีก มีผลผลิตเพิ่มขึ้น แต่ การจ้างงานกลับลดลง ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการจัดสรรแรงงานของ ผู้ประกอบการที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นจากการปรับตัวอัน เนื่องมาจากการปรับค่าจ้างแรงงานขึ้นต่ำ

การปรับตัวของผู้ประกอบการโดยการลดชั่วโมงการ ทำงานลงทำให้มีแรงงานที่ทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ประมาณ 6,160,821 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.3 จากช่วงเดียวกันปี ที่ผ่านมา ซึ่งเป็นแรงงานที่ต้องการทำงานเพิ่มหรือแรงงานทำงาน ต่ำระดับ 310,353 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.4

ภาวะตลาดแรงงานตึงตัว ในไตรมาสที่สามปี 2555 สัดส่วนผู้สมัครงานต่อตำแหน่งงานว่างเท่ากับ 0.85 เท่า เทียบกับ

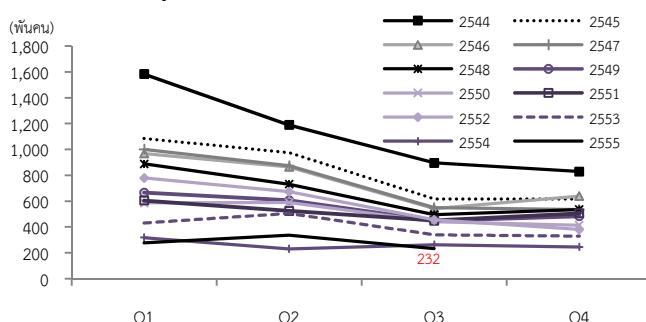
ตาราง 1 ผลสำรวจภาวะการทำงานของประชากรไตรมาสสามปี 2555

	จำนวน (ล้านคน)						เปลี่ยนแปลง (%YOY)					
	2554			2555			2554			2555		
	Q1	Q2	Q3	Q1	Q2	Q3	Q1	Q2	Q3	Q1	Q2	Q3
กำลังแรงงานรวม	38.3	38.5	39.6	39.3	38.7	39.2	39.8	0.3	0.3	1.4	0.9	1.2
1. ผู้มีงานทำ	37.6	38.0	39.3	38.9	38.0	38.6	39.5	0.6	1.4	1.6	0.9	1.0
ทำงานต่ำกว่า 35 ชม./สัปดาห์ (การทำงานต่ำกว่าระดับ)*	6.9	6.1	5.7	6.9	8.0	6.8	6.2	-16.7	-11.5	-2.4	5.3	16.2
1.1 ภาคเกษตร	13.4	14.3	16.1	15.7	13.7	15.0	16.3	2.1	6.4	2.3	-1.0	2.3
1.2 นอกภาคเกษตร	24.2	23.7	23.2	23.1	24.3	23.6	23.2	-0.3	-1.5	1.1	2.3	0.2
- อุตสาหกรรมผลิต	5.5	5.4	5.2	5.1	5.6	5.5	5.6	-2.0	-2.1	0.9	-0.3	2.4
- ก่อสร้าง	2.7	2.6	2.2	2.1	2.7	2.6	2.3	4.0	-6.5	4.4	2.6	1.0
- ค้าส่ง / ค้าปลีก	6.2	5.9	5.9	6.1	6.1	6.0	5.7	-2.9	-6.8	-3.4	0.4	-0.9
- โรงแรม ภัตตาคาร	2.6	2.6	2.6	2.4	2.3	2.2	2.3	-10.0	-2.3	2.3	-5.8	-10.5
- การบริการอื่นๆ	7.4	7.3	7.3	7.4	7.6	7.3	7.2	6.0	6.3	3.8	9.0	3.1
2. จำนวนผู้ว่างงาน	0.3	0.2	0.3	0.2	0.3	0.3	0.2	-26.4	-54.3	-23.0	-25.5	-12.5
อัตราการว่างงาน (%)	0.8	0.6	0.6	0.6	0.7	0.8	0.58					
3. แรงงานรอฤดูกาล	0.29	0.24	0.04	0.19	0.4	0.3	0.03	3.1	-32.9	-27.5	74.1	50.3
สัดส่วนต่อกำลังแรงงาน (%)	0.8	0.6	0.1	0.5	1.1	0.7	0.1					
4. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์	45.1	45.8	46.3	44.7	44.1	45.2	45.9	2.2	1.4	-0.6	-2.1	-2.2
4.1 ผู้ทำงานน้อยกว่า 10 ชม.	0.9	0.8	0.4	1.1	1.1	0.8	0.3	-10.9	-25.2	-10.5	10.3	17.2
- ต้องการทำงานเพิ่ม	0.1	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1	0.04	-8.1	-12.4	-47.5	29.8	-25.8
- ไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	0.8	0.7	0.3	0.9	1.0	0.7	0.3	-11.4	-27.5	0.6	6.9	25.4
4.2 ผู้ทำงานมากกว่า 35 ชม.	6.9	6.1	5.7	6.9	8.0	6.7	6.2	-16.7	-11.5	-2.4	5.3	16.2
- ต้องการทำงานเพิ่ม (under employment)	0.4	0.4	0.3	0.4	0.4	0.4	0.3	-21.6	-28.2	-46.1	-7.1	-17.8
- ไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	6.5	5.7	5.4	6.5	7.7	6.4	5.9	-16.3	-10.0	1.9	6.2	18.4
4.3 ผู้ทำงาน 40 ชม.ขึ้นไป	27.0	28.2	29.5	28.0	26.2	27.9	29.3	5.8	4.9	2.0	-0.9	-2.9
5. จำนวนผู้ว่างงานแฝง	0.4	0.4	0.1	0.4	0.5	0.4	0.1	-1.0	-26.4	-40.1	48.8	24.6
อัตราการว่างงานแฝง (%)	1.2	1.0	0.2	1.0	1.4	1.1	0.2					

หมายเหตุ : * ทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และต้องการทำงานเพิ่ม
ผู้ว่างงานแฝง คือ ผู้ที่ทำงานน้อยกว่า 10 ชม./สัปดาห์และต้องการทำงานเพิ่ม และผู้รอฤดูกาล
อัตราการว่างงานแฝง = ผู้ว่างงานแฝง / กำลังแรงงาน
ไตรมาส 3/2555 เป็นข้อมูลเฉลี่ยเดือนกรกฎาคม-กันยายน

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพ 1 จำนวนผู้ว่างงาน

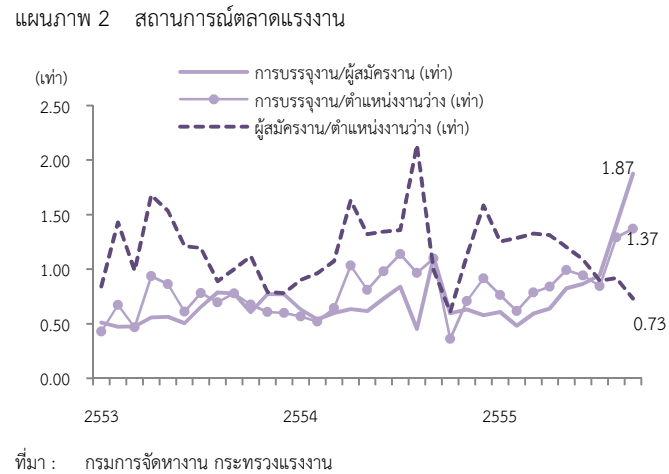
หมายเหตุ : ไตรมาส 3/2555 เป็นข้อมูลเฉลี่ยเดือนกรกฎาคม-กันยายน

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตาราง 2 ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน

ผู้ขอรับ ประโยชน์ ทดแทน (พันคน)	2554				2555		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
รวม	132,163	135,762	128,085	140,295	159,415	139,268	122,144
ลาออก	114,404	119,741	111,580	101,837	119,529	119,402	105,485
เลิกจ้าง	17,759	16,021	16,505	38,458	39,886	19,866	16,659
การเปลี่ยนแปลง (% YOY)							
รวม	4.8	-5.2	3.3	27.6	20.6	2.6	-4.6
ลาออก	13.8	0.5	5.1	9.0	4.5	-0.3	-5.5
เลิกจ้าง	-30.5	-33.7	-7.6	132.8	124.6	24.0	0.9

ที่มา : กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

ตาราง 3 สัดส่วนผู้สมัครงานต่อตำแหน่งงานว่างสะสม

(เท่า)	2554				2555		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
ประถมศึกษาและต่ำกว่า	1.40	2.89	1.87	1.31	1.39	1.17	1.35
มัธยมศึกษา	0.92	1.89	1.29	0.93	1.27	0.96	1.17
ปวช.-ปวส./อนุปริญญา	0.35	0.62	0.41	0.30	0.48	0.36	0.40
ปริญญาตรีและสูงกว่า	1.38	2.43	1.48	1.11	1.71	1.50	1.56
รวม	0.82	1.59	1.05	0.77	1.05	0.83	0.95

ที่มา : กองวิจัยตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน

1.5 เท่าในช่วงเดียวกันปีที่แล้ว และ 1.2 เท่าในไตรมาสที่ผ่านมา โดยเฉพาะแรงงานระดับ ปวช.-ปวส. ยังมีสภาพตึงตัวสูงต่อเนื่อง ขณะที่การบรรจุงานต่อผู้สมัครงาน และการบรรจุงานต่อตำแหน่งงานว่างเท่ากับ 1.4 และ 1.2 เท่า โดยมีการขาดแคลนมากในกลุ่มแรงงานทักษะและกึ่งทักษะ จากผลการสำรวจของกระทรวงแรงงานในปี 2554 พบว่า ยังมีการขาดแคลนแรงงานอยู่ 274,569 คน เป็นแรงงานกึ่งทักษะ 103,183 คน แรงงานทักษะ 95,567 คน แรงงานไร้ฝีมือ 62,025 คน และ 13,794 คนเป็นแรงงานฝีมือและระดับบริหาร และเมื่อพิจารณาด้านการศึกษาพบว่า ขาดแคลนแรงงานในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และต่ำกว่า 144,823 คน มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 53,810 คน ปวช.-ปวส. จำนวน 53,625 คน ส่วนการขาดแคลนแรงงานระดับปริญญาตรีและสูงกว่ามีเพียง 22,311 คน

รายได้แท้จริงของแรงงานเพิ่มขึ้น ค่าจ้างแรงงานและเงินเดือนภาคเอกชนที่ยังไม่รวมค่าล่วงเวลาและผลประโยชน์ตอบแทนอื่นในช่วงไตรมาสที่สามปี 2555 เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.3 จากที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.2 ในช่วงเดียวกันปีที่แล้ว ส่วนหนึ่งเป็นผลจากนโยบายการปรับค่าจ้างขึ้นต่ำเฉลี่ยร้อยละ 39.5 ในเดือนเมษายนที่ผ่านมา ขณะที่ราคาสินค้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3.0 ทำให้ค่าจ้างแท้จริงเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 10.0

การลดผลกระทบจากการปรับขึ้นค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ 300 บาท การปรับค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในเดือนมกราคม 2556 จะทำให้ค่าจ้างขั้นต่ำเฉลี่ยของประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.4 และค่าจ้างเฉลี่ยของ 70 จังหวัดที่มีการปรับค่าจ้างเป็น 300 บาท เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 25.2 ค่าจ้างเพิ่มขึ้นต่ำสุดเท่ากับร้อยละ 9.7 หรือ 27 บาทที่จังหวัดชลบุรี และเพิ่มขึ้นสูงสุดเท่ากับร้อยละ 35.2 หรือ 78 บาทที่จังหวัดพะเยา โดยจังหวัดที่มีค่าจ้างเพิ่มขึ้นสูงกว่าร้อยละ 30 หรือประมาณ 70 บาท มีจำนวน 18 จังหวัด ได้แก่ ลำปาง สุโขทัย ชัยภูมิ หนองบัวลำภู มุกดาหาร นครพนม อุดรดิตถ์ แพร่ แม่ฮ่องสอน พิชญ์โลก พิจิตร อำนาจเจริญ มหาสารคาม ตาก สุรินทร์ น่าน ศรีสะเกษ และ พะเยา ปัจจุบันมีแรงงานประมาณ 5.37 ล้านคนที่ได้รับค่าจ้างต่ำกว่า 300 บาท¹ แม้การเพิ่มค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำจะช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตของแรงงาน แต่จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการวางแผนทางบรรเทาผลกระทบด้านอื่นๆ ที่จะเกิดขึ้น ได้แก่

(1) ผลกระทบต่อผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดย่อมใน 70 จังหวัดที่จะมีการปรับขึ้นค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ ได้แก่

- ความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ
- ต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากการปรับค่าจ้างแรงงานที่เพิ่มขึ้นสูง 2 ปี ต่อเนื่องรวมประมาณร้อยละ 65 ซึ่งกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันจากที่เคยได้เปรียบด้านค่าจ้างแรงงานในพื้นที่และ

¹ เป็นกรณีต่ำ สมมติฐานคือลูกจ้างรายวันทำงาน 20 วันต่อเดือน และลูกจ้างรายเดือนทำงาน 22 วันต่อเดือน

ตาราง 4 การขาดแคลนแรงงานแยกตามสาขาการผลิต และทักษะ ปี 2554

สาขาการผลิต	แรงงานไร้ฝีมือ	แรงงานกึ่งฝีมือ	แรงงานฝีมือ	แรงงานฝีมือระดับสูง	ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้บริหาร	รวม	สัดส่วน
ค้าส่ง ค้าปลีก	17,972	22,494	36,881	1,657	206	79,211	28.85
อาหารและอาหารสัตว์	6,557	14,556	3,206	406	28	24,755	9.02
ก่อสร้าง	2,308	9,952	8,923	682	25	21,893	7.97
สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	3,992	9,393	2,953	230	50	16,622	6.05
อุตสาหกรรมการผลิตอื่นๆ	2,346	7,431	4,454	773	23	15,032	5.47
อื่นๆ	28,850	39,357	39,150	8,711	1,003	117,056	42.6
รวม	62,025	103,183	95,567	12,459	1,335	274,569	100.00
สัดส่วน	22.6	37.6	34.8	4.5	0.5	100.0	

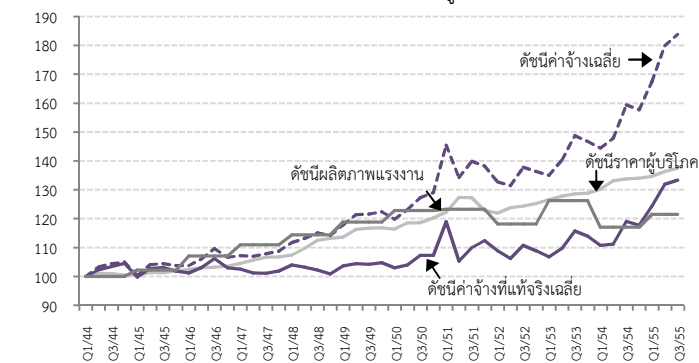
ที่มา : ระบบฐานข้อมูลแผนพัฒนากำลังคน (PMANP) กระทรวงแรงงาน

ตาราง 5 การขาดแคลนแรงงานแยกตามสาขาการผลิต และการศึกษา ปี 2554

สาขาการผลิต	ต่ำกว่า ม.3	ม.3	ม.6	ปวช.	ปวส./อนุปริญญา	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
ค้าส่ง ค้าปลีก	16,324	17,096	25,615	9,025	6,640	4,452	58
อาหารและอาหารสัตว์	11,231	6,690	3,005	2,299	967	543	19
ก่อสร้าง	11,268	3,640	2,533	723	1,268	2,423	35
สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	9,841	3,534	2,444	223	342	211	24
อุตสาหกรรมการผลิตอื่นๆ	3,591	4,771	2,696	1,607	1,484	865	14
อื่นๆ	29,149	27,688	17,517	13,221	15,826	13,255	412

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลแผนพัฒนากำลังคน (PMANP) กระทรวงแรงงาน

แผนภาพ 3 แสดงดัชนีค่าจ้างเฉลี่ย และดัชนีราคาผู้บริโภค

หมายเหตุ : ดัชนีค่าจ้างเฉลี่ยไตรมาส 3/2555 เป็นข้อมูลเฉลี่ยเดือนกรกฎาคม-กันยายน

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์, สศช., สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สามารถชดเชยกับต้นทุนค่าขนส่งได้จะลดลง และเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ปัจจุบันประเทศไทยมีค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำอยู่ในระดับสูงกว่าประเทศในกลุ่มอาเซียน ยกเว้นฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจยังมีความไม่แน่นอนเนื่องจากเศรษฐกิจโลกซบเซา และผู้ประกอบการบางรายยังไม่สามารถเข้าถึงมาตรการภาครัฐได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากข้อจำกัดที่มีได้เป็นนิติบุคคล² เช่น การลดภาษีเงินได้นิติบุคคล และการมีการกักตุนเต็มเพดานมาก่อนแล้ว ทำให้สถานการณ์ของกิจการ SMEs มีความเปราะบาง ซึ่งกิจการขนาดเล็กและขนาดย่อมที่มีความเสี่ยงต่อภาระการจ่ายค่าจ้างที่จะเพิ่มขึ้น ได้แก่ ผู้ประกอบการเกษตร การป่าไม้ ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ เครื่องแต่งกาย การบริการอาหารและเครื่องดื่ม ก่อสร้าง ซึ่งทำให้มีต้นทุนเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 39.4 39.8 24.6 21.2 17.8 และ 16.7 ตามลำดับ

● **การขาดแคลนแรงงาน** การปรับค่าจ้างแรงงานในอัตราเท่ากันทั้งประเทศจะทำให้แรงงานมีทางเลือกมากขึ้น และจูงใจให้แรงงานกลับคืนภูมิลำเนา ซึ่งอาจซ้ำเติมการขาดแคลนแรงงานที่เป็นอยู่ในปัจจุบันโดยเฉพาะในสาขาการผลิตที่ใช้แรงงานเข้มข้น เช่น สิ่งทอ อัญมณี เพอร์นิเจอร์ ขนส่ง ก่อสร้าง โรงแรมและภัตตาคาร และการค้าส่งค้าปลีก ซึ่งภาคเอกชนจำเป็นต้องเร่งปรับตัว เช่น การเพิ่มการใช้เครื่องจักรในการทำงาน การย้ายแหล่งการผลิต และการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการต้นทุนด้านอื่นๆ เป็นต้น โดยมาตรการของภาครัฐจะต้องเอื้อและสนับสนุนการปรับตัวของผู้ประกอบการ

● **การเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานยังช้า** และไม่สอดคล้องกับผลตอบแทนที่แรงงานได้รับ ทั้งนี้ ในไตรมาสสามปี 2555 ผลผลิตภาพแรงงานเท่ากับร้อยละ 2.5 เทียบกับร้อยละ 2.1 ในไตรมาสเดียวกันปีที่แล้ว และร้อยละ 2.7 ในไตรมาสที่ผ่านมา

(2) **การปรับค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ 300 บาททั่วประเทศ** จะจูงใจให้มีแรงงานต่างด้าวเดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทยมากขึ้น โดยเฉพาะแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดประเทศไทยซึ่งมีค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำต่ำกว่าไทยมาก ประมาณ 3-17 เท่า ซึ่งจะต้องเฝ้าระวังในการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายที่อาจจะเพิ่มมากขึ้น รวมถึงจะต้องเข้มงวดในการจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว ทั้งนี้ ณ สิ้นเดือนกันยายน 2555 มีแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย 172,942 คน เป็นชนกลุ่มน้อย 25,523 คน และคนสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา ซึ่ง กรม ได้ขยายระยะเวลาในการพิสูจน์สัญชาติและผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรไปจนถึงวันที่ 14 ธันวาคม 2555 มีประมาณ 147,419 คน³ ซึ่งมีอาชีพกรรมกรและคนทำงานบ้าน

² ปี 2554 มีกิจการ SMEs จำนวน 2,646,549 ราย เป็นกิจการที่มีได้จดทะเบียนนิติบุคคลจำนวน 2,053,465 รายหรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 77 ของกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม

³ สถิติมีความแตกต่างจาก ณ สิ้นธันวาคม 2554 มาก เนื่องจาก (1) มีการพิสูจน์สัญชาติไปแล้วบางกลุ่ม (2) กลุ่มที่การจดทะเบียนยังไม่หมดอายุยังไม่ได้มาแจ้งต่อทะเบียน

ตาราง 6 อัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อปรับค่าจ้างขั้นต่ำเท่ากับ 300 บาททั่วประเทศ ในปี 2556

	% เปลี่ยนแปลงจาก เมษายน 55	% เปลี่ยนแปลงจาก มกราคม 54
กรุงเทพ นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรสาคร	0	39.5
สมุทรปราการ นครปฐม ภูเก็ต		
ภูเก็ต	0	35.7
ชลบุรี	9.72	53.1
สระบุรี ฉะเชิงเทรา	11.43	55.4
พระนครศรีอยุธยา	13.19	57.9
ระยอง	13.79	58.7
พังงา	15.62	61.3
ระนอง	16.25	62.2
กระบี่	16.88	63.0
ปราจีนบุรี นครราชสีมา	17.52	63.9
ลพบุรี	18.16	64.8
กาญจนบุรี	18.81	65.7
ราชบุรี เชียงใหม่	19.47	66.7
จันทบุรี เพชรบุรี	20.14	67.6
สิงห์บุรี สงขลา	22.19	70.5
ตรัง	22.89	71.4
อ่างทอง นครศรีธรรมราช	23.59	72.4
สระแก้ว เลย ชุมพร สตูล พัทลุง	24.31	73.4
สมุทรสงคราม ประจวบคีรีขันธ์ สุราษฎร์ธานี ยะลา	25.03	74.4
อุบลราชธานี อุดรธานี นราธิวาส	25.76	75.4
นครนายก ปัตตานี	26.50	76.5
ตราด ลำพูนหนองคาย	27.25	77.5
อุทัยธานี กำแพงเพชร	28.01	78.6
ฉะเชิงเทรา สุพรรณบุรี ขอนแก่น กาฬสินธุ์	28.77	79.6
เชียงราย นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ บุรีรัมย์ โสธร	29.55	80.7
ร้อยเอ็ด สกลนคร		
ลำปาง สุโขทัย ชัยภูมิหนองบัวลำภู มุกดาหาร	30.34	81.8
นครพนม	31.13	82.9
อุดรดิษฐ์แพร่ แม่ฮ่องสอน พิชณุโลก พิจิตร	31.93	84.0
อำนาจเจริญมหาสารคาม		
ตาก สุรินทร์	32.75	85.2
น่าน	33.57	86.3
ศรีสะเกษ	34.41	87.5
พะเยา	35.25	88.7

ที่มา : ประมวลผลโดย สศช.

(3) ผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตที่จะส่งผ่านราคาสินค้าไปยังผู้บริโภค ซึ่งจะกระทบต่อกลุ่มแรงงานอื่นๆ ที่มีใช้ลูกจ้าง และมิได้รับการปรับเพิ่มค่าตอบแทน เช่น เกษตรกร ผู้ประกอบอาชีพอิสระ และแรงงานนอกระบบอื่นๆ

อย่างไรก็ตาม ในภาพรวมผลกระทบการปรับเพิ่มค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ 300 บาทเท่ากันทั้งประเทศจะไม่ส่งผลให้อัตราการว่างงานของประเทศเพิ่มขึ้นรุนแรง เนื่องจากสภาพตลาดแรงงานที่ยังอยู่ในภาวะตึงตัว ประกอบกับภาคเกษตรยังสามารถรองรับแรงงานเมื่อมีการเคลื่อนย้ายออกภาคการผลิตต่างๆ ได้ แต่จะทำให้มีจำนวนแรงงานรอฤดูกาลเพิ่มขึ้น และชั่วโมงการทำงานของแรงงานมีแนวโน้มต่ำลง และจำนวนแรงงานที่ทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งมีนัยต่อรายได้และคุณภาพชีวิตของแรงงาน นอกจากนี้ โอกาสในการหางานทำของผู้จบการศึกษาใหม่จะยากขึ้น เนื่องจากผู้ประกอบการจะชะลอการจ้างงานเพิ่ม หรือรับเฉพาะผู้ที่มีคุณสมบัติตรงกับความต้องการเท่านั้น

ตาราง 7 เปรียบเทียบค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในภูมิภาคอาเซียน

ประเทศ	ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ (ดอลลาร์ สรอ./เดือน)
พม่า	15.3
กัมพูชา	61.0
เวียดนาม	67.2- 96.4
ลาว	78.3
อินโดนีเซีย	96.5 - 157.2
ไทย	188 - 259
ฟิลิปปินส์	265 - 288.3
มาเลเซีย	261 - 293

ที่มา : http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_minimum_wages_by_country

งานที่มีคุณค่า (Decent Work)

สหพันธ์สหภาพการค้าระหว่างประเทศ (International Trade Union Federation: ITUC) ได้กำหนดให้วันที่ 7 ตุลาคม เป็น “วันทำงานที่มีคุณค่า” (the World Day for Decent Work: WDDW) และในปีนี้แรงงานไทยได้ให้ความสำคัญกับ “วันทำงานที่มีคุณค่า” ดังจะเห็นได้จากการจัดการเชิญชวนเข้าร่วมรณรงค์ในวันดังกล่าว

งานที่มีคุณค่าคืออะไร องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization หรือ ILO) ได้ให้ความหมายของงานที่มีคุณค่าไว้ว่า เป็นงานที่เป็นที่รวมของสิ่งพึงประสงค์ทั้งหมดในชีวิตการทำงานของมนุษย์ ตั้งแต่โอกาสความก้าวหน้า รายได้ที่เหมาะสมกับงานที่ทำ การมีสิทธิ มีเสียง การได้เป็นที่ยอมรับในที่ทำงาน นอกจากนั้น งานที่ยังต้องเป็นงานที่ช่วยให้ชีวิตครอบครัวมีความมั่นคง ได้มีการพัฒนาศักยภาพของตนเอง และเป็นงานที่มีความเป็นธรรม และความเท่าเทียมกันไม่ว่าเป็นชายหรือหญิงและไม่ถูกเลือกปฏิบัติ

การสนับสนุนงานที่มีคุณค่าในประเทศไทย ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา รัฐบาลได้พยายามส่งเสริมการทำงานที่มีคุณค่าเพื่อให้แรงงานมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อาทิ การบังคับใช้พระราชบัญญัติความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. 2553 และยังได้ดำเนินการนโยบายที่มีความสำคัญต่อภาคแรงงานไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากการปรับฐานรายได้ครั้งสำคัญของภาคแรงงานไทย ได้แก่ นโยบายค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาท และการกำหนดอัตราเงินเดือนเริ่มต้น 15,000 บาท สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีการเริ่มบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 เม.ย. 2555 ใน 7 จังหวัดนอรัอง และจะมีการบังคับใช้ทั่วประเทศในปี 2556 นอกจากนั้น ยังให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมแรงงานเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่จะมีการเคลื่อนย้าย บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรี โดยการอบรมฝีมือและพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้แก่แรงงาน รวมถึงการกำหนดอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงานใน 22 สาขาอาชีพ เพื่อเป็นการคุ้มครองลูกจ้างที่มีฝีมือและมีฝีมือที่ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือให้ได้รับค่าจ้างในอัตราที่เหมาะสม เป็นธรรม ตามทักษะฝีมือ ความรู้ ความสามารถ และทัศนคติ ในด้านประกันสังคม มีการเพิ่มสิทธิประโยชน์ประกันสังคมให้ครอบคลุมถึงการป้องกันและดำรงคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้ประกันตน

ตาราง 8 อัตราการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาปีการศึกษา 2550-2554

ปีการศึกษา	จำนวนผู้จบ ม.3	ผู้เรียนต่อ	ผู้เรียน ปวช. 1	ผู้เรียน ม.4
2549	871,893			
2550	864,527	769,305 (88.23)	329,525 (42.83)	438,742 (57.17)
2551	862,788	741,688 (85.79)	299,638 (40.40)	442,050 (59.60)
2552	866,114	761,623 (88.27)	295,681 (38.82)	465,942 (61.18)
2553	899,488	779,817 (90.04)	291,380 (37.37)	488,437 (62.63)
2554		804,187 (89.40)	293,913 (36.55)	510,274 (63.45)

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ตาราง 9 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังรายไตรมาส ปี 2554 - 2555

โรคเฝ้าระวัง	2554				2555		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
ปอดอักเสบ	44,420	31,168	51,868	43,384	44,968	36,424	61,818
ไข้เลือดออก	7,119	20,287	26,013	9,770	5,765	15,581	26,640
ไข้หวัดใหญ่	9,239	6,054	29,846	11,739	9,108	5,931	23,365
มือ เท้า ปาก	857	3,532	8,943	3,933	4,520	7,797	22,049
บิด	4,671	3,817	3,375	2,866	3,770	3,468	2,270
ฉีหนู	396	538	1,826	1,501	482	828	1,446
หัด	539	621	736	1,041	1,824	1,013	964
ไข้สมองอักเสบ	184	145	106	135	114	161	170
อหิวาตกโรค	35	47	35	167	18	7	14
ไข้กาฬหลังแอ่น	11	3	7	4	0	6	1
พิษสุนัขบ้า	0	2	1	3	2	0	1
รวม	67,414	66,212	122,756	74,543	70,571	71,216	138,738
อัตราต่อประชากรแสนคน	104.63	103.93	192.39	136.71	110.34	111.48	217.19

ที่มา : สำนักระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข

การทบทวนการผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกลาง

การประสบปัญหาโครงสร้างแรงงานในการขาดกำลังคนในสาขาขาดแคลนโดยเฉพาะในระดับกลางเป็นปัญหาเรื้อรังที่จะต้องเร่งดำเนินการ การทบทวนแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาระยะที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) จึงมุ่งเน้นผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกลางให้มีทั้งปริมาณและคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยได้กำหนดเป้าหมายการผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาไว้ในสัดส่วนร้อยละ 60 ต่อผู้เรียนสายสามัญร้อยละ 40 ภายในปี 2561 แต่สัดส่วนในปัจจุบันยังกลับด้านกัน โดยอัตราการเรียนต่อสายอาชีพใน 5 ปีที่ผ่านมา มีสัดส่วนค่อยๆ ลดลง ในปี 2554 ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 36.55

ดังนั้น หากต้องการเพิ่มผู้เรียนสายอาชีพให้บรรลุเป้าหมายตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในระยะที่สองนั้น อาจจะต้องมีมาตรการในเชิงปริมาณ โดยชักจูงให้เด็กนักเรียนสนใจมาเรียนวิชาชีพในระบบโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นการแก้ปัญหาความไม่ปลอดภัยในการมาเข้าเรียนจากการที่นักเรียนอาชีวศึกษายกพวกทำร้ายกันถึงขั้นเสียชีวิต หรือการลดค่านิยมของผู้ปกครองที่ต้องการให้บุตรหลานจบปริญญาตรีสายสามัญเพื่อเป็นเจ้าคนนายคน ซึ่งเชื่อว่าได้รับค่าตอบแทนที่ดีกว่างานใช้แรงงาน ซึ่งโดยข้อเท็จจริง หากใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ ผู้สำเร็จการศึกษาสายวิชาชีพจะได้รับค่าตอบแทนตามความสามารถ ทั้งนี้ สามารถดำเนินการได้โดยผลักดันให้ภาคเอกชนจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพอย่างเต็มรูปแบบ ขณะที่ให้โอกาสเด็กที่ไม่ได้เรียนต่อประมาณร้อยละ 10-15 ได้เรียนต่อสายอาชีพ เช่น การสนับสนุนทุนการศึกษาอาชีวศึกษาให้แก่เด็กด้อยโอกาส หรือหากเด็กเหล่านี้เข้าไปสู่ระบบโรงงานก็ส่งเสริมให้ได้รับการศึกษาควบคู่ไปกับการทำงานด้วย ขณะเดียวกัน ก็ต้องพัฒนาในเชิงคุณภาพไปพร้อมกัน พัฒนาคุณภาพผู้กำลังเรียนอยู่ให้มีความรู้ความสามารถรอบด้านและสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ทำให้เมื่อเรียนจบแล้วสามารถทำงานได้ทันที สถานประกอบการไม่ต้องเสียเวลาไปฝึกงานให้เพิ่มเติม ควรขยายการดำเนินโครงการสหกิจศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยใช้มาตรการจูงใจสถานประกอบการให้เข้าร่วมโครงการด้วยการลดหย่อนภาษี เพื่อให้การผลิตกำลังคนเป็นไปอย่างสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ รวมทั้งส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถออกมาเป็นผู้ประกอบการได้

การเจ็บป่วยโดยรวมเพิ่มขึ้น และโรคปอดอักเสบยังเป็นปัญหาต่อเนื่องถึงช่วงปลายฝนต้นหนาว

การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังในไตรมาสสามของปี 2555 มีผู้ป่วยรวม 138,738 ราย เพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปี 2554 ร้อยละ 13.1 โรคปอดอักเสบเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีผู้ป่วยด้วยโรคปอดอักเสบมากกว่า 6 หมื่นราย เพิ่มขึ้นจากระยะ

ตาราง 10 จำนวนผู้ป่วยและตายด้วยโรคปอดอักเสบ ปี 2550-2555

ปี	ป่วย	ตาย
2550	142,250	1,043
2551	140,275	968
2552	146,065	1,156
2553	170,486	1,240
2554	171,840	1,174
2555 (1 ม.ค.- 19 พ.ย.)	174,367	1,112

ที่มา : สำนักระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข

ตาราง 11 จำนวนผู้ป่วยและตายด้วยโรคไข้หวัดใหญ่ ปี 2550-2555

ปี	ป่วย	ตาย
2550	18,368	3
2551	19,092	2
2552	81,874	9
2553	108,289	126
2554	56,878	8
2555 (1 ม.ค.- 19 พ.ย.)	53,107	2

ที่มา : สำนักระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข

ตาราง 12 จำนวนผู้ใช้สิทธิรักษาพยาบาลของแรงงานข้ามชาติที่มีใบอนุญาตทำงานถูกต้องตามกฎหมายปี 2555

สิทธิรักษาพยาบาล	จำนวน (คน)
ประกันสังคม	217,972
กองทุนประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว	520,000
บริษัทประกันชีวิต	5,200
รวม	743,172

ที่มา : กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

ตาราง 13 แรงงานข้ามชาติที่เข้าสู่ระบบประกันสังคม แบ่งตามสัญชาติ ปี 2555

สัญชาติ	จำนวน (คน)
พม่า	103,799
กัมพูชา	40,935
ลาว	8,826
อื่นๆ	64,412
รวม	217,972

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน

เดียวกันของปีก่อนร้อยละ 19.2 ซึ่งเป็นโรคติดเชื้อที่มีความรุนแรงส่วนใหญ่จะพบในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี และในผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไปเนื่องจากฝนตกชุก อากาศมีความชื้นสูง ทำให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคได้ง่าย นอกจากนี้ ยังต้องเฝ้าระวังต่อเนื่องในช่วงปลายฝนต้นหนาวด้วย ซึ่งสัมพันธ์กับอากาศหนาวเย็นที่พบได้บ่อย ตั้งแต่ 1 มกราคม-19 พฤศจิกายน 2555 พบผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ 53,107 ราย เสียชีวิต 2 ราย และผู้ป่วยโรคปอดอักเสบ 174,367 ราย เสียชีวิต 1,112 ราย ดังนั้น จึงต้องมีมาตรการในการป้องกันที่เข้มข้นและต่อเนื่อง รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนในการดูแลสุขภาพตนเอง

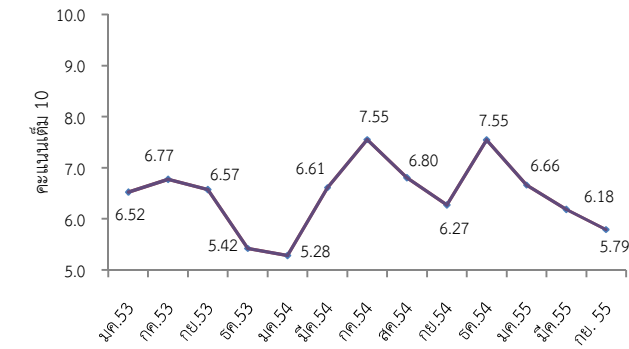
การรักษาสภาพแรงงานข้ามชาติเป็นปัญหาที่สะสมในระบบสาธารณสุขของไทย

การรักษาสภาพแรงงานข้ามชาติเป็นปัญหาที่สะสมในระบบสาธารณสุขของไทยทั้งในด้านการควบคุมโรคระบาดต่างๆ และภาระค่าใช้จ่ายการรักษา จากการคาดประมาณจำนวนประชากรต่างชาตินในประเทศไทย (Huguet & Chamratrithirong, 2011) ระบุว่า ปัจจุบันประเทศไทยมีกลุ่มบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยมีอยู่ประมาณ 3.51 ล้านคน ในจำนวนนี้ 3.14 ล้านคน เป็นผู้พำนักอาศัยและทำงาน ส่วนใหญ่มาจากพม่า กัมพูชา และลาว กลุ่มชาติพันธุ์ คนไร้รัฐ และแรงงานวิชาชีพ ขณะที่แรงงานข้ามชาติเพียง 743,172 คน หรือประมาณ 1 ใน 4 เป็นผู้ที่มีประกันสุขภาพ

กระทรวงสาธารณสุขได้จัดระบบบริการสาธารณสุขให้แรงงานข้ามชาติเข้าสู่ระบบประกันสุขภาพทุกคนในรูปของกองทุนประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว โดยแรงงานข้ามชาติที่มีใบอนุญาตทำงานถูกต้องตามกฎหมาย สามารถตรวจสุขภาพและซื้อบัตรประกันสุขภาพได้ในราคาปีละ 1,900 บาท ในปี 2555 มีแรงงานข้ามชาติประมาณ 520,000 คน ที่เข้าเป็นสมาชิกกองทุนและแรงงานข้ามชาติที่เข้าสู่ระบบประกันสังคมและอยู่ในฐานะผู้ประกันตน จำนวน 217,972 คน ที่จะได้รับสิทธิประโยชน์เท่าเทียมกับผู้ประกันตนที่เป็นคนไทยทุกประการเข้ารับรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลเครือข่ายประกันสังคมได้ และการทำประกันชีวิตให้แก่แรงงานข้ามชาติตามความสมัครใจของนายจ้างมีอยู่จำนวน 5,200 คน ที่นายจ้างทำประกันชีวิตให้กับบริษัทเอกชน โดยเสียค่าใช้จ่ายคนละ 500 บาทต่อปี จะได้รับการคุ้มครองกรณีเจ็บป่วยจากการทำงานสามารถเข้ารับการรักษาพยาบาลได้

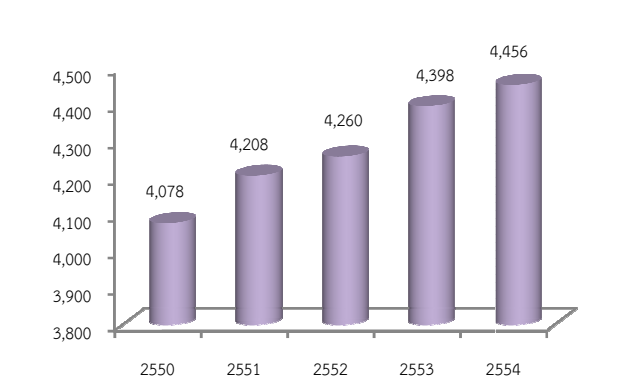
อย่างไรก็ตาม ยังมีแรงงานข้ามชาติบางส่วนเข้าเมืองผิดกฎหมายและคงทำงานอยู่ ไม่ได้อยู่ในระบบประกันสุขภาพใดๆ ประมาณร้อยละ 78 เมื่อเกิดการเจ็บป่วยและด้วยสิทธิมนุษยชนและความมีมนุษยธรรม ทำให้โรงพยาบาลหลายแห่งโดยเฉพาะตามชายแดนจำเป็นต้องรักษาสภาพแรงงานข้ามชาติทุกคน โรงพยาบาลบางแห่งบริหารจัดการการรักษาแรงงานเหล่านี้โดยใช้เงินกองทุนสังคมสงเคราะห์ของโรงพยาบาลหรือบริหารจัดการ

แผนภาพ 4 ดัชนีความสุขมวลรวมของคนไทย

ที่มา : ศูนย์วิจัยความสุขชุมชน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

แผนภาพ 5 จำนวนผู้ป่วยจิตเวชที่มารับบริการต่อวันในสังกัดกรมสุขภาพจิต

ที่มา : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

ตาราง 14 จำนวนผู้ป่วยโรคทางจิตเวชที่ขึ้นทะเบียนรักษาในโรงพยาบาลทั่วประเทศ ปี 2550-2554

ปี	จำนวนผู้ป่วย (หน่วย : ราย)
2550	1,594,601
2551	1,668,797
2552	2,236,050
2553	2,450,136
2554	3,051,738

ที่มา : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

ร่วมกับองค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่ แต่ก็ยังไม่พอเพียงกับจำนวนผู้เข้ารับบริการที่เพิ่มขึ้นทำให้มีภาระหนี้สิน ประกอบกับต้องเฝ้าระวังปัญหาโรคภัยที่ตามมา ซึ่งพบว่าภาระเจ็บป่วยของแรงงานข้ามชาติที่พบมากคือ โรคมาลาเรีย วัณโรค อุดจากระวัง ไข้รากสาด เป็นต้น ดังนั้น ภาครัฐและเอกชนในระบบสาธารณสุขจึงต้องเตรียมพร้อมเพื่อบริหารจัดการให้เกิดความเป็นธรรมในการเข้าถึงระบบบริการสุขภาพและการควบคุมป้องกันโรค เพื่อรองรับแรงงานข้ามชาติที่ถือว่าเป็นประชาชนคนหนึ่งที่กำลังจะเพิ่มมากขึ้นจากการเปิดประชาคมอาเซียนในอีก 3 ปีข้างหน้า

ความสุขมวลรวมของคนไทยลดลง และผู้ป่วยด้วยโรคซึมเศร้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

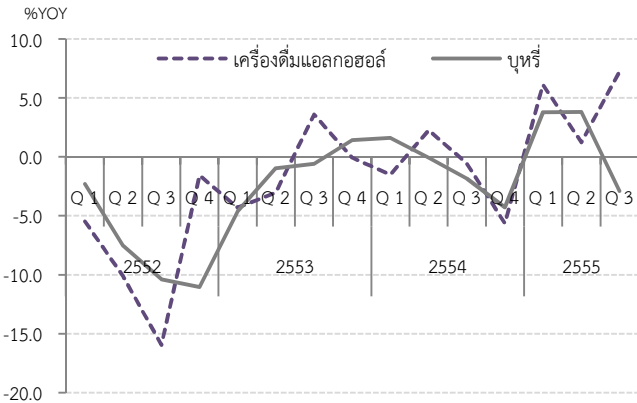
ผลสำรวจของเอแบคโพลล์ เรื่องแนวโน้มความสุขมวลรวมของคนไทยในสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศในระดับครัวเรือนจาก 17 จังหวัด ระหว่างวันที่ 20–29 กันยายน 2555 พบว่า ดัชนีความสุขมวลรวมของคนไทยลดลงต่อเนื่องตั้งแต่ต้นปี 2555 จาก 6.18 ในเดือนมีนาคม มาอยู่ที่ 5.79 ในเดือนกันยายน ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ความสุขมวลรวมของคนไทยลดลงคือ ปัญหาเศรษฐกิจในระดับครัวเรือนที่ค่าครองชีพสูงขึ้น ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง และปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ

จากการสำรวจปัญหาด้านสุขภาพจิตของกรมสุขภาพจิต ปี 2554 พบว่า คนไทยร้อยละ 20 มีปัญหาสุขภาพจิต และพบว่าจำนวนผู้ป่วยด้วยโรคจิตเวชที่มารับบริการในปี 2550-2554 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะป่วยเป็นโรค “ซึมเศร้า” ทั้งนี้ จากข้อมูลของศูนย์โรคซึมเศร้าไทย กรมสุขภาพจิตปี 2555 พบว่าคนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 1.5 ล้านคน หรือประมาณร้อยละ 2 ของประชากรทั้งหมด ป่วยเป็นโรคซึมเศร้า และจากข้อมูลการให้บริการของสถานบริการสาธารณสุขทั่วประเทศ ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า 100 คนจะเข้าถึงบริการรักษาประมาณ 28 คน หากไม่เร่งป้องกันแก้ไขจะเป็นสาเหตุหลักของการฆ่าตัวตายซึ่งจะเป็นความสูญเสียทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งองค์การอนามัยโลกกำลังวิตกว่าโรคซึมเศร้าจะมีความรุนแรงและมีแนวโน้มสูงขึ้นทั่วโลกมากกว่า 350 ล้านคนในปี 2555 และจะขยับจากการป่วยเป็นอันดับ 4 ในปี 2533 ขึ้นเป็นอันดับ 1 ของโลกในปี 2573

นอกจากนี้ กรมสุขภาพจิตได้มีการดำเนิน “โครงการปลดโซ่ตรวนผู้ป่วยจิตเวชที่ถูกล่ามขัง: สู่ชีวิตใหม่ในชุมชน” ระยะเวลาในการดำเนินการ 7 เดือนตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม–30 กันยายน 2555 เพื่อค้นหาผู้ป่วยจิตเวชที่ถูกล่ามขังในชุมชน ซึ่งจากการสำรวจทั่วประเทศ พบผู้ป่วยจิตเวชทุกกลุ่มอายุที่ถูกล่ามหรือกักขังที่บ้านประมาณ 2,000 คน ให้ความช่วยเหลือนำเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาฟื้นฟูตามมาตรฐาน รวมทั้งฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน เพื่อให้ผู้ป่วยจิตเวชสามารถอยู่ได้อย่างอิสระ ไม่ถูกล่ามขัง และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้

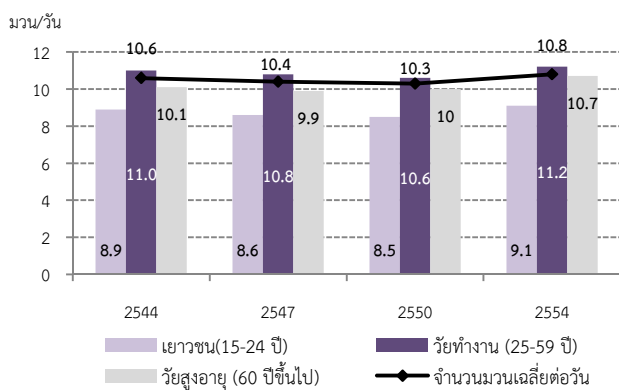
พฤติกรรมและความเป็นอยู่ของคน

แผนภาพ 6 แสดงการเปลี่ยนแปลงของค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือนหมวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่

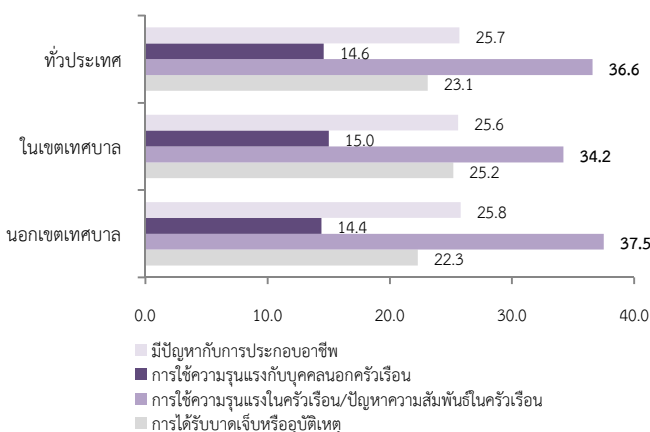
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนภาพ 7 เปรียบเทียบปริมาณบุหรี่ที่สูบเฉลี่ยต่อวันของผู้ที่สูบบุหรี่เป็นประจำ

ที่มา : การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2554 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพ 8 ร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่ครัวเรือนมีปัญหาซึ่งมีสาเหตุจากการดื่มสุราของสมาชิกในครัวเรือน ปี 2554

ที่มา : การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2554 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เด็กและเยาวชนเข้าถึงการซื้อบุหรี่ได้ง่ายขึ้น และมีปริมาณการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น

ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นจาก 27,355 ล้านบาทในไตรมาสสามปี 2554 เป็น 29,330 ล้านบาทในไตรมาสนี้ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.2 ขณะที่ค่าใช้จ่ายในการบริโภคบุหรี่ลดลงร้อยละ 2.9 จากมูลค่า 5,289 ล้านบาทในไตรมาสสามปี 2554 เป็น 5,136 ล้านบาทในไตรมาสนี้

จากข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมการบริโภคยาสูบของเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี ของศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ พบว่า เด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงการซื้อบุหรี่ได้ง่ายขึ้น โดยเยาวชนร้อยละ 80 ระบุว่าร้านค้าแถวบ้านขายบุหรี่ให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ร้อยละ 79 ระบุว่ามีการขายบุหรี่อยู่บริเวณรอบสถานศึกษา ร้อยละ 74.4 ระบุว่าสามารถซื้อบุหรี่ได้ง่ายเนื่องจากผู้ขายไม่เคยขอดูบัตรประชาชน ร้อยละ 67 ระบุว่าร้านค้าใกล้สถานศึกษานิยมขายบุหรี่แบบแบ่งมวน และร้อยละ 56.1 ระบุว่ามีการฟุ้งเฟ้อ/รุ่มร่าม หรือเพื่อนในโรงเรียนนำบุหรี่มาขายแบบแบ่งมวนในโรงเรียน ส่งผลให้เยาวชนกลายเป็นนักสูบบุหรี่ใหม่เพิ่มขึ้น และผลการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2554 พบว่า ปริมาณการสูบบุหรี่เฉลี่ยต่อวันของผู้ที่สูบบุหรี่เป็นประจำเพิ่มขึ้นจากปี 2550 ในทุกช่วงวัย โดยกลุ่มเยาวชน 15-24 ปี มีปริมาณการสูบเพิ่มขึ้นจาก 8.5 มวนต่อวัน เป็น 9.1 มวนต่อวัน กลุ่มวัยทำงาน 25-59 ปี มีปริมาณการสูบเพิ่มขึ้นจาก 10.6 มวนต่อวัน เป็น 11.2 มวนต่อวัน และกลุ่มผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป มีปริมาณการสูบเพิ่มขึ้นจาก 10 มวนต่อวัน เป็น 10.7 มวนต่อวัน

ด้านพฤติกรรมการดื่มสุรายังก่อให้เกิดปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัวมากที่สุด จากผลการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2554 พบว่า ประชากรที่มีสมาชิกในครอบครัวดื่มสุรา ร้อยละ 36.6 มีการใช้ความรุนแรงในครอบครัว/มีปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว โดยเฉพาะเป็นการกระทำความรุนแรงต่อสตรีและเด็กที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เห็นได้จากจำนวนผู้เข้ารับบริการในศูนย์พึ่งได้ของกระทรวงสาธารณสุข ที่เพิ่มขึ้นจาก 23,499 รายในปี 2552 เป็น 25,744 รายในปี 2553 และจำนวนการร้องทุกข์ด้านความรุนแรงภายในครอบครัว ซึ่งรวบรวมข้อมูลโดยศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัว สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยส่วนใหญ่จะถูกกระทำรุนแรงจากแฟน/สามี และคนใกล้ชิด โดยสาเหตุลำดับแรกมาจากเมาสุรา/ติดสารเสพติด ดังนั้น ทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมแก้ไขปัญหานี้จริงจัง โดยภาครัฐต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด ควบคู่กับการสนับสนุน

ตาราง 15 จำนวนผู้มารับบริการในศูนย์พึ่งได้ จำแนกตามสถานะเด็กและสตรี

ปี	จำนวนเด็กที่ ถูกกระทำ รุนแรง (ราย)	จำนวนสตรีที่ ถูกกระทำ รุนแรง (ราย)	รวม	เฉลี่ยการถูก ทำร้าย
2548	5,886	5,656	11,542	32 ราย/วัน
2549	7,981	7,901	15,882	39 ราย/วัน
2550	9,598	9,469	19,067	52 ราย/วัน
2551	13,036	13,595	26,631	73 ราย/วัน
2552	12,359	11,140	23,499	64 ราย/วัน
2553	13,190	12,554	25,744	70 ราย/วัน

ที่มา : ศูนย์พึ่งได้ กระทรวงสาธารณสุข

ตาราง 16 จำนวนสตรีที่มาร้องทุกข์กรณีถูกกระทำรุนแรง จำแนกตามสาเหตุ

สาเหตุ	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554
นอกใจ/หึงหวง	45	165	226
เมาสุรา/ยาเสพติด	124	309	354
เศรษฐกิจ/ตกงาน	19	74	56
สื่อลามก	1	15	6
สุขภาพกาย/จิต	44	150	99
ไม่ระบุ	88	141	126
รวม	321	854	867

ที่มา : สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ตาราง 17 อัตราการขยายตัวสินเชื่อกู้ยืม (ร้อยละ)

ณ สิ้นระยะเวลา	2553	2554				2555		
	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
สินเชื่ออุปโภค บริโภคส่วนบุคคล	18.2	16.8	16.0	16.0	15.8	15.7	17.0	20.4
- เพื่อที่อยู่อาศัย	14.2	10.9	9.9	12.5	10.5	9.9	9.7	10.3
- ซื้อรถยนต์	29.5	31.8	31.6	21.4	22.8	20.2	24.5	33.6
- บริโภคอื่น ๆ	18.6	17.4	16.5	20.1	22.0	25.9	27.0	30.3
- อื่น ๆ	-1.5	-2.0	-1.0	-1.1	-2.7	-10.5	-10.5	-5.8

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 18 สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ

	2554				2555		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
ยอดสินเชื่อคง ค้าง (ล้านบาท)	190,805	197,360	208,500	213,310	216,910	228,173	239,921
%YOY	-12.03	-11.1	-8.2	13.8	13.7	15.6	15.1
สินเชื่อผิดนัด ชำระหนี้เกิน 3 เดือนขึ้นไป	5,460	5,215	5,357	5,848	6,157	6,749	7,382
%YOY	-12.99	-17.2	-4.7	9.1	12.8	29.4	37.8

หมายเหตุ : สินเชื่อส่วนบุคคลเฉพาะที่ไม่มีหลักประกันโดยให้รวมถึงสินเชื่อที่เกิดจากการให้เข้าซื้อ และการให้เข้าแบบสลิซิ่งในสินค้าที่ผู้ประกอบการได้จำหน่ายเป็นทางการค้าปกติ

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 19 ยอดคงค้างสินเชื่อบัตรเครดิต

	2554				2555		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
ยอดคงค้างสินเชื่อ บัตรเครดิต (ล้านบาท)	194,699	202,129	206,736	228,903	215,727	221,568	226,500
Growth YoY	6.4	8.0	8.0	5.8	10.8	9.6	9.6
ยอดค้างชำระเกิน 3 เดือนขึ้นไป	4,722	4,789	4,853	4,895	5,367	5,230	5,393
Growth YoY	0.7	4.4	3.7	8.5	13.7	9.2	11.1

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

การจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องโดยให้ครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน และภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนตระหนักถึงพิษภัยของสุราและกระดุนให้เกิดพฤติกรรมลด ละ เลิก ในส่วนของการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ถูกกระทำรุนแรง ขณะนี้ ได้เริ่มมีความร่วมมือจากภาคเอกชนในการร่วมแก้ไขปัญหา อาทิ โครงการเซเว่นฯ ที่พึ่งพิงผู้หญิงไทย โดยใช้สาขาของร้านเซเว่น อีเลฟเว่น 6,700 สาขา เป็นช่องทางในการอำนวยความสะดวกในการขอความช่วยเหลือสำหรับผู้หญิงหรือเด็กที่ถูกกระทำรุนแรง

ครัวเรือนมีหนี้เพิ่มขึ้น แต่ความสามารถในการจ่ายคืนหนี้ลดลง

ฐานะทางการเงินของภาคครัวเรือนจากข้อมูลสินทรัพย์ และหนี้สินของธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่จัดเก็บโดยธนาคารแห่งประเทศไทย พบว่าในไตรมาสสาม ปี 2555 สัดส่วนเงินฝากต่อหนี้สินครัวเรือนและสถาบันไม่แสวงหากำไรเท่ากับ 1.4 เท่า เท่ากับไตรมาสที่แล้ว และเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากไตรมาสเดียวกันปี 2554 ที่มีสัดส่วน 1.3 เท่า อย่างไรก็ตาม สัดส่วนเงินฝากต่อหนี้สินของครัวเรือนที่มีแนวโน้มลดลงต่อเนื่องจากเฉลี่ย 1.7 เท่าในปี 2550 เป็นเฉลี่ย 1.3 เท่าในปี 2554 บ่งชี้ว่าครัวเรือนมีพฤติกรรมการก่อหนี้ที่เพิ่มขึ้นเร็วกว่าการสะสมเงินฝาก

เมื่อพิจารณาหนี้สินครัวเรือนไตรมาสสามปี 2555 พบว่า ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลมีมูลค่า 2,748,930 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.4 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน เป็นสินเชื่อเพื่อการซื้อที่พักอาศัยเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.3 สินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์เพิ่มขึ้นร้อยละ 33.6 และสินเชื่อเพื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคลอื่นเพิ่มขึ้นร้อยละ 30.3 โดยสินเชื่อส่วนบุคคลอื่นจำแนกได้เป็นสินเชื่อภายใต้การกำกับ ซึ่งคือสินเชื่อที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันรวมถึงสลิซิ่ง มียอดคงค้างรวม 239,921 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.1 และสินเชื่อบัตรเครดิตมี ยอดคงค้างรวม 226,499.95 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.56 การก่อหนี้ที่เพิ่มขึ้นดังกล่าวส่วนหนึ่งเป็นการก่อหนี้เพื่อซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคและการซ่อมแซมที่พักอาศัยอันเนื่องมาจากความเสียหายจากอุทกภัย

ทั้งนี้ หากพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้สิน พบว่า ครัวเรือนมีการผิดนัดชำระหนี้เพิ่มขึ้น โดยในไตรมาสสามปี 2555 มูลค่าสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่ผิดนัดชำระเกิน 3 เดือนขึ้นไปเพิ่มขึ้นร้อยละ 37.8 เป็นมูลค่าประมาณ 7,382 ล้านบาท และสินเชื่อบัตรเครดิตที่ผิดนัดชำระเกิน 3 เดือนเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.1 นอกจากนั้น หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) จากสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลเพิ่มขึ้นร้อยละ 25.1 คิดเป็นมูลค่า 56,527 ล้านบาทและคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 21.4 ของ NPL รวมชี้ว่าความสามารถในการชำระหนี้สินของประชาชนเริ่มลดลง โดยเฉพาะหนี้ประชาชนรายย่อย

ตาราง 20 หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs)

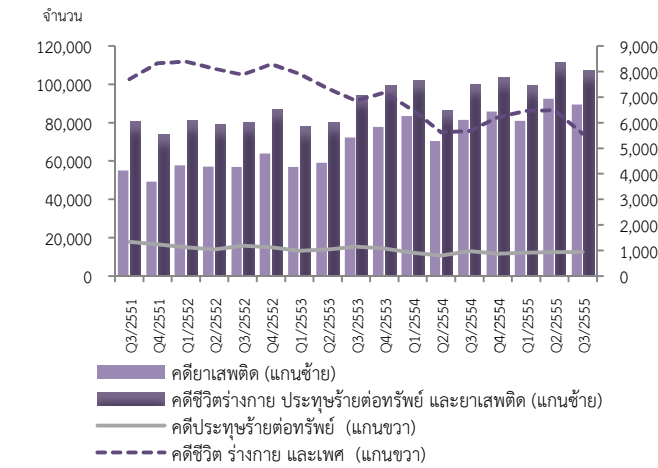
ณ สิ้นระยะเวลา	2554				2555		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้	49,592	46,642	45,203	46,974	51,138	52,793	56,527
สัดส่วนต่อ NPLs รวม	16.5	16.4	16.8	17.7	18.9	20.1	21.4
ส่วนส่วนต่อสินเชื่อรวม	2.3	2.1	1.9	2.0	2.1	2.0	2.1

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

การก่อหนี้ที่เพิ่มขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ส่วนใหญ่ในการซื้อทรัพย์สินไม่ถาวร และความสามารถในการจ่ายคืนหนี้ที่ลดลง ซึ่งครัวเรือนมีพฤติกรรมการใช้ยืมที่เกินตัวมากขึ้น ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องเฝ้าระวังและติดตามโดยเฉพาะพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้มีรายได้ปานกลาง-น้อย ที่มีแนวโน้มใช้จ่ายตามค่านิยมของสังคมหรือแรงจูงใจจากการโฆษณาขายสินค้า ขณะเดียวกันจะต้องติดตามและดำเนินมาตรการในเชิงคุ้มครองประชาชนไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากสินเชื่อประเภท Non-bank และการติดตามหนี้ที่คุกคามและใช้ความรุนแรง

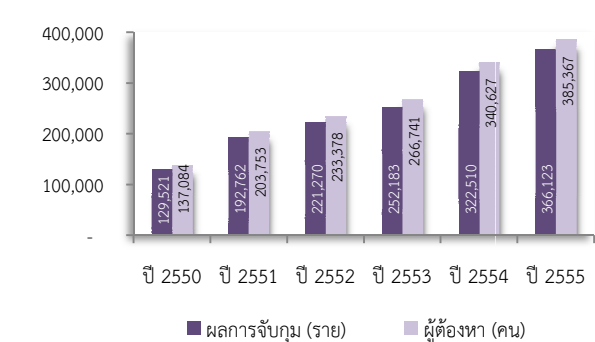
ความมั่นคงทางสังคม

แผนภาพ 9 จำนวนคดีอาญาประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ชีวิตร่างกาย และเพศ และคดีอาญาเสพติด รายไตรมาสปี 2551-2555

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ณ วันที่ 18 เมษายน 2555

แผนภาพ 10 สถิติการจับกุมคดีอาญาเสพติดและจำนวนผู้ต้องหาอาญาเสพติด ปีงบประมาณ 2550-2555

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ณ วันที่ 16 ตุลาคม 2555

คดีอาญารวมเพิ่มขึ้นโดยคดีอาญาเสพติดมีสัดส่วนมากที่สุด

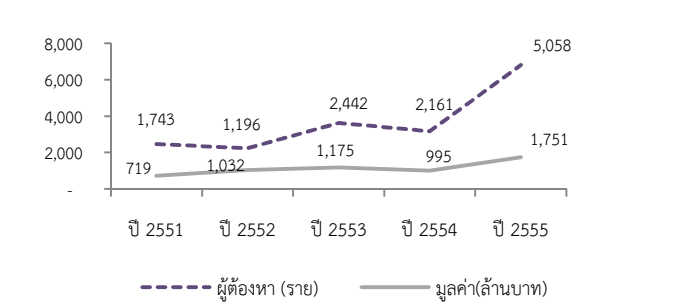
ไตรมาสสามปี 2555 คดีอาญารวมเพิ่มขึ้น รับแจ้ง 107,478 คดี เพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปี 2554 ร้อยละ 7.4 และลดลงจากไตรมาสสองปี 2555 ร้อยละ 3.5 คดีอาญาเสพติดมีสัดส่วนมากที่สุด ร้อยละ 83.2 ของคดีอาญารวม โดยคดีอาญาเสพติดรับแจ้ง 89,403 คดี เพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปี 2554 ร้อยละ 9.8 และลดลงจากไตรมาสสองปี 2555 ร้อยละ 3.3 คดีชีวิตร่างกายและเพศ รับแจ้ง 5,573 คดี ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2554 และไตรมาสสองปี 2555 ร้อยละ 1.8 และ 14.1 ตามลำดับ คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน รับแจ้ง 12,502 คดี ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2554 ร้อยละ 3.0 และเพิ่มขึ้นจากไตรมาสสองปี 2555 ร้อยละ 1.0

เพื่อลดปัญหาอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงได้จัดทำโครงการกองบัญชาการตำรวจนครบาลร่วมใจเครือข่ายรักษาความปลอดภัยป้องกันภัยอาชญากรรม โดยมีบริษัทรักษาความปลอดภัยไม่น้อยกว่า 1,200 บริษัท ร่วมกับประชาชนในพื้นที่ทั้ง 88 สถานีตำรวจนครบาล ช่วยกันดูแลสอดส่องเพื่อลดปัญหาอาชญากรรม ในส่วนสถานีตำรวจภูธร จัดให้มีการเฝ้าระวังคุมเข้มสกัดกั้นแรงงานข้ามชาติลักลอบเข้ามาขายแรงงานในช่วงฤดูเก็บเกี่ยวของไทยที่มีค่าจ้างแรงงานที่สูงกว่า พร้อมผลักดันให้กลับภูมิลำเนา เพื่อป้องกันการก่อเหตุอาชญากรรมจากกลุ่มแรงงานข้ามชาติบางส่วนที่ว่างงาน อาจไปก่อคดีประเภทลักทรัพย์ และคดีประทุษร้าย

ผู้กระทำความผิดคดีอาญาเสพติดส่วนใหญ่เป็นรายใหม่ และเป็นเยาวชนเพิ่มขึ้น

ในรอบ 1 ปีของการปฏิบัติงานจับกุมยาเสพติดตามแผนยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด พบว่า ในปีงบประมาณ 2555 มีผลการจับกุมจำนวน 375,226 ราย เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2554 ร้อยละ 16.3 ได้ผู้ต้องหาจำนวน 375,792 ราย เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2554 ร้อยละ 10.3 เป็นนักค้ายาเสพติดรายสำคัญ 72,889 ราย สามารถยึดทรัพย์สินจำนวน 5,058 ราย มูลค่า 1,751.58 ล้านบาท

แผนภาพ 11 ผลการตรวจสอบทรัพย์สินจากผู้ต้องหาเสพติด
ในปี 2551–2555

ที่มา : สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

โครงการ “ชุมชนอุ่นใจได้ลูกหลานกลับคืน” ปฏิบัติการปิดล้อม X-ray เจริญ 90 วัน เพื่อลดปัญหาการค้ายาเสพติดจากผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยในชุมชน นำผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดในชุมชนเข้ารับการบำบัดรักษาให้มากที่สุด เฝ้าระวังและติดตาม ช่วยเหลือดูแลผู้ผ่านการบำบัดรักษาให้มีอาชีพ การงาน การศึกษา และไม่กลับไปมีพฤติกรรมซ้ำ คนในชุมชนมีความปลอดภัยจากยาเสพติดและอาชญากรรมที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สิน ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาเสพติดได้ รวมทั้งให้ทุกหน่วยงานที่รับผิดชอบและทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมแก้ปัญหาเสพติดภายในชุมชนของตนเอง โดยมีพื้นที่เป้าหมาย 12 แห่งที่เป็นชุมชนนำร่องประกอบด้วย 3 ชุมชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ได้แก่ชุมชนคลองเตย 70 โร และล็อก 1-6, ชุมชนพื้นที่นครนครรราชสีมา 1 โซน 7 และ ชุมชนกลุ่มบ้านสมเด็จ และพื้นที่ภาค 1-9 ภาคละ 1หมู่บ้าน/ชุมชนคือ ชุมชนไม่เขียว จ.พระนครศรีอยุธยา, ชุมชนบ้านนาบสามเกลียว จ.ชลบุรี, ชุมชนบ้านหนองตะลุงปึก จ.นครราชสีมา, ชุมชนบ้านหนองปลาเชิง จ.ขอนแก่น, ชุมชนบ้านโป่งน้อย จ.เชียงใหม่, ชุมชนเสื่อทิม จ.พิษณุโลก, ชุมชนบ้านแหลมชะอวย จ.นครปฐม, ชุมชนบ้านเหิน จ.สุราษฎร์ธานี และ ชุมชนบ้านทุ่งโพธิ์ จ.สงขลา ทั้งนี้ จะมีการติดตั้งกล้องวงจรปิดในพื้นที่รอบชุมชนทั้ง 12 ชุมชน การปฏิบัติการปิดล้อมเฝ้าระวังจะมีความถี่ตรวจสอบตรวจติดตามตรวจตราภายในชุมชนทั้ง 12 ชุมชนตลอด 24 ชั่วโมง เน้นเฝ้าระวัง ดูแลเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่แพร่ระบาดอยู่ในชุมชน ระดมกำลังกวาดล้างจับกุมผู้ค้า ค้นหาคักรองผู้เสพในชุมชนซึ่งถือว่าเป็นผู้ป่วยที่จำเป็นต้องได้รับการบำบัดฟื้นฟูโดยเร่งด่วนเพื่อนำเข้าระบบการบำบัดฟื้นฟูที่เหมาะสม หลังจากผู้เสพได้รับการบำบัดจนหายและถูกส่งตัวกลับสู่ชุมชนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้นำชุมชนจะดำเนินการติดตามและเฝ้าระวังช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการหางานทำเพื่อให้มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ ซึ่งจะช่วยให้ไม่กลับไปขายยาเสพติดอีก

ตาราง 21 ร้อยละของประชากรที่ประสบอุบัติเหตุจากการเดินทางทางถนน
จำแนกตามพาหนะที่ใช้ในการเดินทางและกลุ่มอายุ ปี 2553

พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง	รวม	เยาวชน (18-24 ปี)	ผู้ใหญ่ (25-59 ปี)	ผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป)
ยอดรวม	100.0	100.0	100.0	100.0
รถยนต์ส่วนบุคคล	18.3	8.7	21.4	18.5
รถโดยสารสาธารณะ	1.8	1.2	1.9	2.4
รถบรรทุก	2.5	1.2	3.0	1.8
รถจักรยานยนต์	74.2	88.3	70.1	68.9
อื่นๆ	3.2	0.6	3.5	8.4

ที่มา : การสำรวจความปลอดภัยในการเดินทางทางถนน พ.ศ.2553 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตาราง 22 ร้อยละของประชากรอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่ประสบอุบัติเหตุจากการเดินทาง
ทางถนน จำแนกตามสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุและเพศ ปี 2553

สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ	รวม	ชาย	หญิง
ยอดรวม	100.0	100.0	100.0
ผู้ขับขี่ขาดวินัย	31.8	31.2	33.0
สภาพพาหนะไม่พร้อม	5.2	5.2	5.2
ผู้ขับขี่ไม่มีความรู้ในการขับขี่ที่ถูกต้อง	4.6	3.8	6.4
ถนนขรุขระ แสงสว่างไม่พอ คดเคี้ยว ฯลฯ	25.3	24.8	26.6
ป้ายจราจรไม่ชัดเจน	0.7	0.9	0.3
สภาพอากาศ / ทัศนวิสัยไม่ดี	6.4	6.2	6.8
เมาแล้วขับ	11.4	14.5	4.4
อื่นๆ	14.7	13.5	17.4

ที่มา : การสำรวจความปลอดภัยในการเดินทางทางถนน พ.ศ.2553 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

จากการรายงานสถานการณ์และแนวโน้มปัญหาเสพติดประเทศไทยปี 2555 ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดพบว่า ปริมาณการลำเลียงขนยาเสพติดในแต่ละครั้งมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนที่มีเด็กและเยาวชนเข้าไปมีส่วนร่วมมากขึ้น แนวโน้มของผู้กระทำความผิดยาเสพติดที่ถูกจับกุม 3 ใน 4 เป็นรายใหม่ และเป็นกลุ่มที่เป็นเยาวชนเพิ่มขึ้น อีกทั้ง ยังพบว่าการแก้ไขปัญหามันในหมู่บ้าน/ชุมชนยังไม่เกิดประสิทธิผล เครือข่ายนักค้าทั้งรายกลางและรายย่อยยังคงมีพฤติกรรมในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง มีการบงการให้เครือข่ายภายนอกเรือนจำที่อยู่ในชุมชนดำเนินการค้ายาเสพติด ที่ยังคงสร้างปัญหาให้กับคนในชุมชนทั้งในด้านความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาครอบครัว จึงเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเร่งด่วนที่ต้องการหาแนวทางการป้องกันปัญหาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน รวมทั้งการสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน/ชุมชนให้สามารถป้องกันตนเองและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

เพื่อให้การดำเนินการในเชิงรุกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อการป้องกัน/แก้ไขปัญหายาเสพติด ตามแผนการสร้างพลังสังคมและพลังชุมชนเอาชนะยาเสพติด จึงได้ใช้แผนปฏิบัติการปิดล้อมเฝ้าระวังเจริญ 90 วัน ตามโครงการ “ชุมชนอุ่นใจได้ลูกหลานกลับคืน” ในพื้นที่ชุมชนเสี่ยง 12 แห่งนำร่องระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2555 ถึง 31 ธันวาคม 2555 ผลการดำเนินงานในระยะแรก พบว่าได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคมเป็นอย่างดี มีการร่วมกันปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนอย่างต่อเนื่อง คนในชุมชนมีความปลอดภัยจากยาเสพติด และได้ขยายการปฏิบัติออกไปในพื้นที่เสี่ยงอื่นอีก 928 แห่งทั่วประเทศ โดยเป็นชุมชนเสี่ยงในระดับอำเภอ 878 แห่ง และในพื้นที่กรุงเทพมหานครอีก 50 ชุมชน โดยจะเริ่มปฏิบัติการพร้อมกันเป็นเวลา 90 วัน นับตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน เป็นต้นไป เพื่อปราบปรามจับกุมกลุ่มผู้ค้ารายย่อยให้หมดไปจากชุมชน นำผู้เสพซึ่งเป็นผู้ป่วยและยังคงเหลืออยู่ในชุมชนเข้ารับการบำบัดรักษาให้มากที่สุด ติดตามช่วยเหลือและส่งเสริมให้ผู้ผ่านการบำบัดมาแล้วได้มีอาชีพการงาน การศึกษา มีรายได้เพียงพอ โดยไม่ต้องกลับไปมีพฤติกรรมซ้ำ พร้อมทั้งเฝ้าระวังชุมชนให้มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรมในหลากหลายรูปแบบที่เป็นผลมาจากปัญหายาเสพติด

การจัดพฤติกรรมเด็กแว้นเพื่อลดความเดือดร้อนให้ประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนและปัญหาอาชญากรรม

ปัญหาการแข่งรถในทางสาธารณะถือเป็นอีกปัญหาหนึ่งในสังคมที่เกิดขึ้นในกลุ่มเด็กวัยรุ่น ที่มีความคึกคะนองและต้องการการยอมรับจากสังคม ซึ่งไม่ใช่ปัญหาใหม่ของสังคมไทย หากแต่เป็นปัญหาที่เรื้อรังมานานและทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ แม้ว่าจะมีการปราบปรามอย่างต่อเนื่องแต่ปัญหาก็ไม่ได้ลดลง และเด็กอาจ

ตาราง 23 10 อันดับจังหวัดที่เกิดอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์สูงสุด ปี 2554

อันดับ	จังหวัด	จำนวนการรับแจ้ง (ราย)
1	กรุงเทพมหานคร	9,954
2	นครศรีธรรมราช	690
3	นครราชสีมา	513
4	สมุทรปราการ	508
5	สุราษฎร์ธานี	405
6	สงขลา	400
7	เชียงราย	288
8	เชียงใหม่	270
9	นครปฐม	220
10	ลพบุรี	212

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

มาตรการป้องกันและปราบปรามการแข่งรถจักรยานยนต์ในทางสาธารณะ
ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ช่วงก่อนการแข่งขัน	ช่วงการแข่งขัน	ช่วงหลังการแข่งขัน
- กำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน ตั้งแต่ระดับผู้บังคับบัญชา เพื่อควบคุม กำกับ ดูแล บริหารจัดการวางแผนการดำเนินงานและตรวจสอบติดตามการปฏิบัติงาน - จัดเจ้าหน้าที่สืบสวนหาข่าวหัวหน้ากลุ่มแข่งรถร้านค้ารับตัดแปลงสภาพรถ ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ - กวดขันจับกุมผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ที่กระทำความผิดกฎหมายในทุกข้อที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง รวมถึง ผู้ปกครอง และร้านรับซ่อมรถจักรยานยนต์ตัดแปลงสภาพหรือตกแต่งรถเพื่อการแข่งชัน การใช้หรือจำหน่ายอุปกรณ์ส่วนควบที่ไม่ได้มาตรฐาน - ประสานความร่วมมือกับทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เช่น สถานศึกษา เพื่อให้ความรู้และช่วยปรับเปลี่ยนทัศนคติแก่เยาวชนให้ตระหนักถึงโทษภัยของการแข่งรถประสานกับกรมทางหลวง หรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้ปรับสภาพถนนให้มีสภาพไม่เหมาะสมกับการแข่งชัน - เพิ่มช่องทางในการรับแจ้งเบาะแสการกระทำผิด	- วางแผนแบบบูรณาการปฏิบัติงานร่วมกันทุกฝ่ายทั้งในพื้นที่รับผิดชอบและพื้นที่ใกล้เคียง - ใช้ อุปกรณ์ เพื่อลดความเร็วของรถและลดความรุนแรงในการจับกุม - บันทึกภาพนิ่ง เคลื่อนไหวในทุกขั้นตอนเพื่อเป็นหลักฐานดำเนินคดีทั้งผู้ขับขี่ ผู้ซ้อนท้าย ผู้จัดจราจร สอบ ประวัติอาชญากรรมและออกหมายจับผู้กระทำความผิดทุกรายและส่งฟ้องศาลทุกคดี	- ดำเนินการสอบสวนขยายผลเพื่อดำเนินการกับร้านรับซ่อมตัดแปลงสภาพรถ หรือตกแต่งรถเพื่อใช้ในการแข่งชัน - จัดทำประวัติบุคคลและยานพาหนะที่กระทำความผิด เพื่อเป็นข้อมูลท้องถิ่นและใช้เป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการกวดขันต่อไป เพื่อไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ

ตัวอย่างการแก้ไขปัญหาเด็กแว้นที่ต้นเหตุ

จังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งในอดีตที่ประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนได้รับความเดือดร้อนอย่างหนักจากพฤติกรรมกรรมการแข่งรถซึ่งในทางสาธารณะและการส่งเสียงรบกวนผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง

จากปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหานี้ จึงมีการร่วมมือกันของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่วนท้องถิ่น โดยร่วมกันจัดทำ “โครงการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและพฤติกรรมไม่เหมาะสมของเด็กและเยาวชน” หรือที่เรียกว่า โครงการ 3 ข คือ ป้องชิง ปราบข่าสั หยุดยา สกััดเช็คส์ โดยยึดหลักการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา โดยเริ่มจากการเข้าไปเกาะติดสถานการณ์ในกลุ่มเด็กแว้นของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อให้เข้าใจถึงปัญหาที่แท้จริง และเข้าไปทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงคอยรับฟังปัญหา และให้คำแนะนำที่ถูกต้อง เพื่อจะได้หาแนวทางในการพัฒนาเด็กกลุ่มนี้ให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ขณะเดียวกันหน่วยงานภาครัฐก็ร่วมกันจัดกิจกรรมเพื่อลดความขัดแย้งควบคู่ไปด้วยเพื่อเป็นการละลายพฤติกรรม สร้างจิตสำนึกให้รู้จักบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสาธารณะ และเปิดโอกาสให้เด็กกลุ่มนี้ได้กลับมาเรียนหนังสือ และสร้างงานให้ เพื่อให้มีรายได้ที่สุจริตสามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ โดยมีผู้ปกครองมาคอยดูแลและสนับสนุนในการทำกิจกรรม เช่น การรวมกลุ่มเล่นโรลเลอร์เบลด การเดินบิ๊อบบี้ หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่เด็กมีความชอบและถนัด เพื่อให้เด็กได้ใช้เวลาว่างสามารถในทางที่สร้างสรรค์และไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น ส่งผลให้สถิติในการรับแจ้งเหตุเกี่ยวกับวัยรุ่นนั้บรดแข่ง การก่อเหตุทะเลาะวิวาทสร้างความเดือดร้อน รวมถึงจำนวนเยาวชนที่ถูกจับกุมมีจำนวนลดลงมากกว่าครึ่ง ซึ่งถือเป็นต้นแบบในการแก้ปัญหาที่สามารถเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นที่สร้างความเดือดร้อนและสามารถแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ

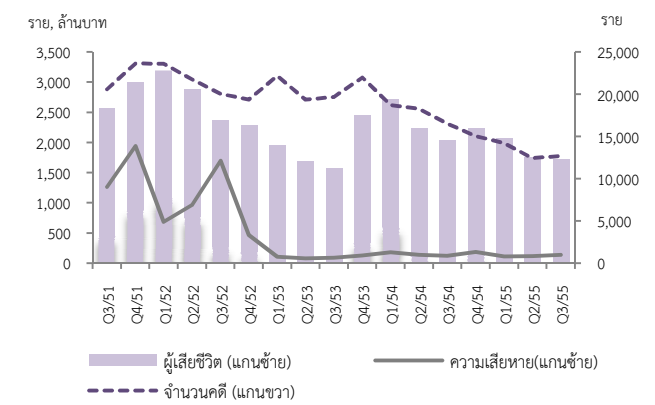
กลับมากระทำผิดซ้ำได้อีก จากสถิติในพื้นที่กรุงเทพมหานครสะท้อนให้เห็นถึงความถี่ของปัญหาที่เพิ่มขึ้น มีประชาชนร้องเรียนผ่านหมายเลข 191 เฉลี่ยเดือนละ 300 ครั้ง เฉพาะในเดือนสิงหาคมที่ผ่านมา มีการร้องเรียนถึง 498 ครั้ง

การแข่งรถของเด็กแว้นเกือบทุกครั้งจะมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากลีลาการขับที่เสี่ยงและไม่สวมหมวกนิรภัยจากการสำรวจความปลอดภัยในการเดินทางทางถนน พ.ศ.2553 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า รถจักรยานยนต์เป็นพาหนะที่ประสบอุบัติเหตุมากที่สุดโดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนอายุ 18-24 ปี โดยมีสาเหตุส่วนใหญ่มาจากการขาดวินัยในการขับขี่ นอกจากนี้สถิติการเกิดอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติระบุว่า กลุ่มเยาวชน นักเรียนและนักศึกษา เป็นกลุ่มเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุสูงสุดและมีจำนวนมากขึ้นทุกปี โดยในปี 2553 มีผู้ประสบอุบัติเหตุทางถนน 83,261 ราย เป็นผู้ประสบอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ 19,839 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 23.83 ของอุบัติเหตุทั้งหมด และแม้ว่าในปี 2554 จำนวนผู้ประสบอุบัติเหตุทางถนนจะลดลงเหลือ 68,583 ราย แต่จำนวนผู้ประสบอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์กลับเพิ่มขึ้นเป็น 20,101 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 29.31 ของอุบัติเหตุทั้งหมด อุบัติเหตุส่วนใหญ่เกิดขึ้นในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และจังหวัดใหญ่ในแต่ละภูมิภาค อาทิ นครศรีธรรมราช นครราชสีมา สมุทรปราการ และ เชียงราย เป็นต้น โดยสาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากพฤติกรรมการขับขี่ที่ประมาท ไม่เคารพกฎจราจร และเมาแล้วขับ

นอกจากการใช้ชีวิตที่ดำเนินอยู่ท่ามกลางความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุแล้วยังมีความเสี่ยงด้านอื่นๆ เช่น พฤติกรรมการสูบบุหรี่ดื่มเหล้า ใช้สารเสพติดและการก่ออาชญากรรม และการมีเพศสัมพันธ์แบบฉาบฉวย ซึ่งในอดีตการรวมกลุ่มแข่งรถของเด็กแว้นก็เพียงเพื่อต้องการความสนุกสนาน ต้องการเงินพนัน และผู้หญิงของอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อความสะใจ แต่ปัจจุบันมีเรื่องของอาวูธ การทำร้ายคู่อริ การเสพและจำหน่ายยาเสพติด และการก่ออาชญากรรม เช่น การโจรกรรมรถจักรยานยนต์ เข้ามาเกี่ยวข้อง เนื่องจากเด็กกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเรียนไม่จบชั้นมัธยมศึกษา และไม่มีความทำ

ดังนั้น การแก้ไขปัญหาเด็กแว้นให้ได้ผลอย่างยั่งยืนนั้นจะต้องแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ โดยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันแก้ปัญหาในเชิงพลังบวก ด้วยการให้โอกาสและสนับสนุนเด็กที่มีพฤติกรรมเพียงเรียกร้องความสนใจ และอยากมีความเป็นตัวตนในสังคมเท่านั้นให้เป็นพลังสร้างสรรค์ ด้วยการหาวิธีสร้างตัวตนให้กับเด็กเหล่านี้ ซึ่งเด็กจะได้รับประโยชน์ และสังคมได้ประโยชน์ด้วย ขณะนี้ภาคเอกชนโดยสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้มีแนวคิดที่จะขึ้นแนะให้น้าเด็กแว้นมารวมกลุ่มทำในสิ่งที่พวกเขาชอบเพื่อเป็นการสร้างงานและรายได้ให้แก่เด็ก เช่น การแต่งรถ แต่งเครื่องยนต์ ซึ่งตลาดแรงงานด้านจักรยานยนต์มีความต้องการแรงงานที่มีทักษะดังกล่าว ควบคู่ไปกับการป้องกัน

แผนภาพ 12 สถิติการเกิดอุบัติเหตุ ตาย และมูลค่าความเสียหายรายไตรมาส ปี 2551-2555

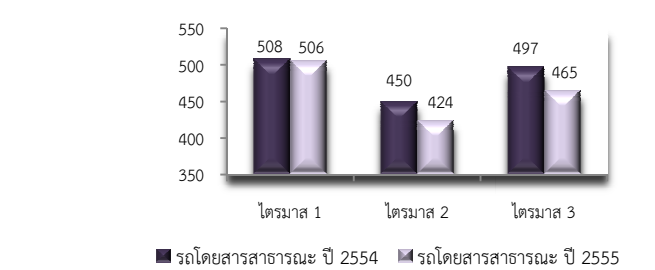
ที่มา : ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ข้อมูล ณ วันที่ 22 ตุลาคม 2555

ตาราง 24 สถิติการเกิดอุบัติเหตุรถโดยสารสาธารณะในช่วงเดือนมกราคม-กันยายน ของปี 2554-2555

เดือน	ปี 2554			ปี 2555			การเปลี่ยนแปลง %YOY
	รถโดยสารเล็ก (ตู้)	รถโดยสารขนาดใหญ่	รวม	รถโดยสารเล็ก (ตู้)	รถโดยสารขนาดใหญ่	รวม	
มกราคม	97	105	202	81	92	173	-14.4
กุมภาพันธ์	77	68	145	77	77	154	6.2
มีนาคม	77	84	161	76	103	179	11.2
เมษายน	66	75	141	65	79	144	2.1
พฤษภาคม	73	75	148	67	75	142	-4.1
มิถุนายน	71	90	161	70	68	138	-14.3
กรกฎาคม	62	77	139	73	70	143	2.9
สิงหาคม	86	87	173	85	83	168	-2.9
กันยายน	93	92	185	78	76	154	-16.8
รวม	702	753	1,455	672	723	1,395	-4.1

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ข้อมูล ณ วันที่ 22 ตุลาคม 2555

แผนภาพ 13 สถิติการเกิดอุบัติเหตุรถโดยสารสาธารณะ รายไตรมาส ปี 2554-2555

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ข้อมูล ณ วันที่ 22 ตุลาคม 2555

ปัญหาที่จะเกิดขึ้นด้วยการสร้างรากฐานในการเลี้ยงดูเด็กให้มีความมั่นคงทางอารมณ์และเป็นคนดีในสังคม⁴ นอกจากนี้ การออกมาส่งสัญญาณในการปราบปรามอย่างจริงจังของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งมาตรการป้องกัน ปราบปราม และประเมินผลและติดตาม และมาตรการตั้งด่านตรวจจับเด็กแว้นของกรมทางหลวง ก็น่าจะช่วยลดปัญหาเด็กแว้นกวนเมืองได้อีกทางหนึ่ง

การเฝ้าระวังเพื่อลดอุบัติเหตุรถยนต์โดยสารสาธารณะ โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลที่จะมาถึง

สถานการณ์การเกิดอุบัติเหตุและการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางบกตลอด ในช่วงไตรมาสสามของปี 2555 มีการรับแจ้งคดีอุบัติเหตุจราจร 12,703 ราย ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2554 ร้อยละ 23.2 แต่เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 2.1 มีผู้เสียชีวิต 1,721 ราย ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2554 และไตรมาสก่อนหน้า ร้อยละ 15.1 และ 1.8 ตามลำดับสาเหตุหลักยังคงมาจากการขับรถเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด

ด้านการเฝ้าระวังอุบัติเหตุรถโดยสารสาธารณะ พบสถิติการเกิดอุบัติเหตุทางถนนของรถโดยสารสาธารณะระหว่างเดือนมกราคม-กันยายน 2555 รวมทั้งสิ้น 1,395 คัน ลดลงจากช่วงเดียวกันของปี 2554 ร้อยละ 4.1 จากเหตุการณ์อุบัติเหตุครั้งใหญ่บนทางด่วนโทลล์เวย์ในปลายปี 2553 ที่สูญเสียทรัพยากรบุคคลที่มีค่าประมาณ 10 คน ทำให้เกิดความตระหนักและเร่งออกมาตราการส่งเสริมความปลอดภัยของผู้ใช้รถตู้โดยสารสาธารณะ นำระบบเทคโนโลยี RFID เพื่อติดตามและตรวจจับความเร็วของรถตู้โดยสารสาธารณะที่ขับรถเร็วเกินกว่า 90 กิโลเมตร/ชั่วโมงตามที่กฎหมายกำหนด บนทางด่วน ทางยกระดับโทลล์เวย์ และมอเตอร์เวย์ ซึ่งเป็น 3 เส้นทางนำร่อง ระยะต่อไปจะติดตั้งบนทางหลวงแผ่นดินในรัศมี 300 ก.ม. ทั้งนี้ มีผู้ประกอบการรถตู้โดยสารสาธารณะประมาณ 10,000 คันที่ได้ดำเนินการติดตั้ง RFID Tag เรียบร้อยแล้ว ในส่วนผู้ประกอบการรถตู้โดยสารสาธารณะที่ยังไม่ได้ติดตั้งระบบ RFID ภายในวันที่ 1 เมษายน 2555 จะไม่ได้รับอนุญาตให้เดินรถและอาจถูกถอดใบอนุญาตได้

นับแต่เริ่มใช้มาตรการการติดตั้งระบบเทคโนโลยี (RFID) เพื่อติดตามและตรวจจับความเร็ว พบว่า ในไตรมาสสองของปี 2555 การเกิดอุบัติเหตุของรถตู้โดยสารสาธารณะ มีจำนวน 202 คัน ลดลงจากไตรมาสแรกของปี 2555 ร้อยละ 13.7 และเพิ่มขึ้นในไตรมาสสามของปี 2555 ร้อยละ 16.8 ที่มีรถโดยสารสาธารณะเกิดอุบัติเหตุจราจร รวม 236 คัน ดังนั้น เพื่อให้อุบัติเหตุลดลงอย่างได้ผล จึงต้องปฏิบัติและรักษากฎหมายอย่างเคร่งครัดและ

⁴ นพ.ม.สมชาย จักรพันธุ์ อธิบดีอธิบดีกรมสุขภาพจิต ได้แนะนำหลักปฏิบัติการดูแลบุตรหลาน 7 ข้อ เพื่อป้องกันไม่ให้ลูกเป็นเด็กแว้น ได้แก่ (1) ฝึกวินัยและความรับผิดชอบให้ลูกตั้งแต่เล็ก (2) สอนให้ลูกนับถือตนเองและเคารพผู้อื่น (3) อย่าให้ลูกได้อะไรง่าย ๆ เกินไป ต้องให้รู้จักพึ่งตนเอง (4) สนับสนุนให้ลูกมีกิจกรรมที่สร้างสรรค์ (5) ควบคุมอารมณ์ของพ่อแม่ โดยรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับลูก สื่อสารทางบวก (6) หากห้ามลูกใช้มอเตอร์ไซด์ไม่ได้ ให้พ่อแม่สร้างอุปสรรคในทางสร้างสรรค์ เช่น มอบหมายให้ทำงาน และ (7) พ่อแม่ต้องมีกำลังใจ อย่าย่อท้อกับอุปสรรค ปัญหาต้องอาศัยเวลาในการแก้ไข

การติดตั้งระบบเทคโนโลยีตรวจจับความเร็ว เพื่อจำกัดความเร็วของรถโดยสารสาธารณะและเพื่อให้ผู้โดยสารสามารถเห็นอัตราความเร็วจากจอมอนิเตอร์ได้ ทั้งรถที่เป็นของบริษัทขนส่ง และรถร่วมบริการที่เป็นของเอกชน ถือว่าเป็นมาตรการสากลที่หลายประเทศบังคับใช้ ระบบเทคโนโลยีตรวจจับความเร็ว RFID มีความสามารถในการอ่านข้อมูลโดยไม่ต้องสัมผัส อ่านค่าได้แม่นยำในสภาพทัศนวิสัยไม่ดี ทนต่อความเปียกชื้น แรงสั่นสะเทือน กระแทกกระแทก และอ่านข้อมูลได้ด้วยความเร็วสูง องค์ประกอบในระบบ RFID มี 2 ส่วน คือ (Transponder, Transmitter & Responder) หรือ “แท็กส์” (Tag) และอุปกรณ์สำหรับอ่านหรือเขียนข้อมูลภายใน Tag ที่เรียกว่า “เครื่องอ่าน” (Reader) ทั้งสองส่วนจะสื่อสารกันโดยอาศัยช่องความถี่วิทยุ เมื่อเครื่องอ่านข้อมูลผ่านความถี่วิทยุ แสดงถึงความต้องการข้อมูลที่อยู่ใน Tag ซึ่ง Tag จะตอบข้อมูลกลับไปยังเครื่องอ่านเพื่อนำข้อมูลไปประมวลผลต่อไป โดยกรมการขนส่งทางบกได้นำระบบ RFID มาใช้ในการตรวจจับรถที่วิ่งผ่านจุดที่กำหนดไว้อย่างน้อย 2 จุด เพื่อให้ได้ระยะทางและเวลาที่รถใช้ในการเดินทาง ซึ่งเมื่อนำระยะทางมาหารด้วยเวลาจะสามารถคำนวณความเร็วเฉลี่ยของรถคันนั้นๆ ปัจจุบันได้มีการติดตั้งเครื่องอ่าน (RFID READER) ตามเส้นทางต่างๆ เพื่อตรวจจับความเร็วรถโดยสารสาธารณะและทดสอบระบบโดยสมบูรณ์พร้อมใช้งานได้เต็มประสิทธิภาพตามเป้าหมาย รถโดยสารสาธารณะที่จดทะเบียนถูกต้อง สามารถสังเกตจากแผ่นป้ายทะเบียนรถเป็นสีเหลือง ตัวเลขและตัวอักษรสีดำ ด้านข้างรถมีเครื่องหมายแสดงการเข้าร่วมกับ ชมมก. หรือ บขส. พร้อมชื่อเส้นทาง ส่วนรถโดยสารสาธารณะที่ผิดกฎหมาย จะเป็นป้ายสีขาว ตัวเลขและตัวอักษรสีน้ำเงิน หรือสีดำ

และในต้นปีหน้า จะดำเนินการติดตั้งระบบจีพีเอส ติดตามผ่านดาวเทียมกับรถโดยสาร ชมมก., บขส. และรถบรรทุกตู้คอนเทนเนอร์ เพื่อควบคุมการให้บริการ ป้องกันขับออกนอกเส้นทาง ใช้ความเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ช่วยจัดระบบการเดินรถขนส่งสาธารณะให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยจะดำเนินการตั้งแต่เดือนมกราคม 2556 เป็นต้นไปเพื่อให้เป็นมาตรฐานสากลรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558

ต่อเนื่องทั้งการควบคุมตรวจสอบความเร็ว และลงโทษผู้กระทำความผิด หากตรวจพบรถตู้โดยสารสาธารณะที่ขับเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดจะลงโทษปรับทันที 5,000 บาท และหากพบการกระทำความผิดซ้ำมีโทษปรับ 10,000 บาท พร้อมถอนรถออกจากการประกอบการและยึดใบอนุญาตเดินรถทันที สำหรับผู้กระทำความผิดที่ไม่มารายงานตัวและชำระค่าปรับภายใน 15 วัน กรมการขนส่งทางบกจะบันทึกการกระทำความผิดไว้ที่ต้นทะเบียน ส่งผลให้รถคันดังกล่าวไม่สามารถดำเนินการทางทะเบียนได้ รวมทั้งผู้ประกอบการรถตู้โดยสารสาธารณะจะมีความผิดฐานไม่ส่งตัวพนักงานขับรถเข้ามารายงานตัว มีโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท ขณะเดียวกันผู้ใช้บริการรถตู้โดยสารสาธารณะโดยเฉพาะในช่วงเทศกาลที่จะมาถึงนี้ ควรเลือกใช้ใช้บริการรถโดยสารสาธารณะที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย พร้อมร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพิทักษ์สิทธิในการใช้บริการรถโดยสารสาธารณะให้ปลอดภัย หากพบเห็นรถโดยสารสาธารณะไม่ปลอดภัย แจ้งศูนย์คุ้มครองผู้โดยสารรถสาธารณะ เพื่อร่วมป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนไทย

สิ่งแวดล้อม

ตาราง 25 สรุปสถานการณ์ภัยแล้งของประเทศไทย พ.ศ.2546-2555

พ.ศ.	พื้นที่ประสบภัย		ความเสียหายที่สำรวจพบ		
	จังหวัด	หมู่บ้าน	ราษฎรประสบภัย (ครัวเรือน)	พื้นที่การเกษตร (ไร่)	มูลค่าความเสียหาย (บาท)
2546	63	12,904	1,399,936	484,198	1,743,294,10
2547	64	19,027	1,970,516	1,480,209	190,668,884
2548	71	44,519	2,768,919	13,736,660	7,565,861,139
2549	61	31,115	2,960,824	578,753	495,275,738
2550	66	34,874	4,378,225	1,350,118	198,304,732
2551	61	38,170	3,531,570	524,999	103,900,841
2552	62	47,048	4,500,861	594,434	108,346,716
2553	64	45,958	4,077,411	1,716,853	1,415,223,466
2554	54	42,443	5,140,316	2,668,346	314,716,002
2555*	61	34,551	11,163,242	423,784	231,229,772

ที่มา : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 2555 (* ข้อมูล ณ เดือนเมษายน 2555)

การรับมือภัยพิบัติที่รุนแรงขึ้นภายใต้แนวคิดการพัฒนาประเทศสู่การเติบโตสีเขียว

ประเทศไทยเผชิญภัยพิบัติที่เกิดขึ้นซ้ำๆ เป็นปกติมาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นภัยแล้ง น้ำท่วม และดินโคลนถล่ม หากแต่ในปี 2555 ไทยเริ่มเผชิญสถานการณ์ภัยพิบัติที่ผิดปกติด้วยภาวะภัยแล้งที่มาเร็วก่อนเวลา ไม่มีน้ำในหน้าฝนและคาดว่าจะรุนแรงขึ้นในปี 2556 โดยดร.เสรี สุรภาทิตย์ ผู้อำนวยการศูนย์การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและภัยพิบัติ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้คาดการณ์สถานการณ์ภัยพิบัติในปีนี้มีโอกาสเผชิญภัยแล้งร้อยละ 70 และน้ำท่วมร้อยละ 30⁵ สอดคล้องกับภัยแล้งที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้⁶ สาเหตุหลักจากภาวะฝนทิ้งช่วงที่ยาวนานตั้งแต่ต้นปีจนถึงเดือนตุลาคม 2555 เป็นผลมาจากอิทธิพลของปรากฏการณ์อุณหภูมิของ

⁵ รองศาสตราจารย์ ดร.เสรี สุรภาทิตย์ ผู้อำนวยการศูนย์การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและภัยพิบัติ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้กล่าวในการสัมมนาเรื่อง “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดการภัยพิบัติเชิงรุกและตั้งรับ” ว่า ได้ประเมินสถานการณ์น้ำท่วมในปี 2555 ว่าโอกาสที่จะเกิดน้ำท่วมมีน้อยมาก รวมถึงอีก 2 ปีข้างหน้าด้วย ทั้งนี้ โอกาสที่น้ำจะท่วมอีกครั้งหนึ่งน่าจะเกิดขึ้นในปี 2559 หรือ 2560 และจากการคาดการณ์ด้านภูมิอากาศของ JAMSTEC ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งของคณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจากประเทศญี่ปุ่นที่มีความแม่นยำในการพยากรณ์รายงานข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ ชี้ว่าในปี 2555 ไทยจะเผชิญความแห้งแล้ง และในปี 2556 จะเป็นช่วงเวลาของภัยแล้ง ซึ่งเป็นผลจากอิทธิพลจากการลดลงของปรากฏการณ์ลานีญาในมหาสมุทรแปซิฟิก ในปี 2555 ปริมาณฝนกลางปีถึงปลายปีจะน้อยกว่าปกติน้อยกว่าค่าเฉลี่ย 15-20% ซึ่งจะต้องเผชิญภัยแล้งถึง 70% น้ำท่วม 30% และสถานการณ์การขาดแคลนน้ำจะเริ่มปรากฏให้เห็นชัดในปี 2556

⁶ ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รายงานว่า สถานการณ์ภัยแล้งเพิ่มขึ้นตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2555 ประกาศพื้นที่ภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ณ วันที่ 16 พฤศจิกายน 2555 จำนวน 12 จังหวัด พบความเสียหายในส่วนเกษตรกร 88,272 ราย พื้นที่ 756,560 ไร่ ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2555 ประกาศพื้นที่ภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ณ วันที่ 16 พฤศจิกายน 2555 จำนวน 18 จังหวัด 161 อำเภอ 1,163 ตำบล 12,187 หมู่บ้าน พื้นที่การเกษตรคาดว่าจะได้รับความเสียหาย 4,040,871 ไร่

ตาราง 26 สรุปสถานการณ์อุทกภัยของประเทศไทย พ.ศ.2546-2554

พ.ศ.	พื้นที่ประสบภัย		ความเสียหายที่สำรวจพบ		
	จังหวัด	หมู่บ้าน	ราษฎรประสบภัย (ครัวเรือน)	พื้นที่การเกษตร (ไร่)	มูลค่าความเสียหาย (บาท)
2546	66	5281	485,436	1,595,557	2,050,262,243
2547	59	9,964	619,797	3,298,733	850,659,584
2548	63	10,326	763,847	1,701,450	5,982,283,276
2549	58	22,771	1,673,822	6,560,541	9,627,418,620
2550	54	12,848	571,566	1,617,284	1,687,865,982
2551	65	38,448	2,031,943	6,590,655	7,601,796,302
2552	64	33,847	2,306,969	2,958,523	5,252,613,976
2553	74	48,488	3,917,333	10,909,561	16,338,772,341
2554	65	23,929	3,675,693	11,158,346	(NA)

ที่มา : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 2554

การรับมือภัยพิบัติภายใต้แนวคิดการพัฒนาประเทศสู่การเติบโตสีเขียว

- การส่งเสริมมาตรการจัดการภัยพิบัติโดยการฟื้นฟูระบบนิเวศ โดยปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ประสบภัยเสี่ยงต่อภัยพิบัติเป็นพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟู ผลักดันยุทธศาสตร์การปลูกป่าเป็นยุทธศาสตร์ชาติ พื้นที่ระบบนิเวศป่าต้นน้ำที่ถูกทำลาย โดยมาตรการการจ้างต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมมาตรการคุ้มครองอนุรักษ์ และการเรียกคืนพื้นที่ป่าไม้ที่ถูกบุกรุกอย่างผิดกฎหมาย นำกลับมาฟื้นฟูให้อุดมสมบูรณ์เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการให้บริการของระบบนิเวศ เพื่อการป้องกันภัยพิบัติในระยะยาว
- การบริหารจัดการพื้นที่วิกฤติเชิงนิเวศ กำหนดเป้าหมายการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตของชุมชนบนพื้นที่ต้นน้ำ ที่มีการบุกรุกป่าไม้ ทำการเกษตรกรรมเชิงเดี่ยวและใช้สารเคมีอย่างเข้มข้น โดยเฉพาะในพื้นที่วิกฤติ เช่น พื้นที่ลุ่มน้ำน่าน โดยการใช้แนวทางปลูกป่าตามแนวพระราชดำริ การปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง สนับสนุนและขยายผลการดำเนินงานของโครงการแม่ฟ้าหลวงและโครงการปิดทองหลังพระ เพื่อส่งเสริมการปลูกป่าบนพื้นที่ต้นน้ำ เปลี่ยนการทำไร่ข้าวโพด มาเป็นพื้นที่ทำนาขั้นบันไดสำหรับการปลูกข้าวเป็นอาหาร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพึ่งพาตนเองของชุมชน
- ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่สร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศอย่างยั่งยืน เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ รวมทั้งสนับสนุนกลไกทางเศรษฐศาสตร์เช่น การสร้างรายได้จากการอนุรักษ์ และการจ่ายค่าตอบแทนการให้บริการของระบบนิเวศ
- สนับสนุนการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนเป็นศูนย์กลาง โดยให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยร่วมมือกับเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อสนับสนุนองค์ความรู้ ข้อมูล เครื่องมือ กลไก และทรัพยากรที่จำเป็น เพื่อเตรียมความพร้อมของชุมชน พัฒนาระบบอาสาสมัคร จัดหลักสูตรฝึกอบรม ฝึกซ้อมแผนเผชิญเหตุ เพื่อให้พร้อมในการช่วยเหลือชุมชนได้ทันทีเมื่อประสบภัย รวมทั้งสนับสนุนการจัดทำแผนที่เสี่ยงภัยของชุมชนให้ถึงระดับตำบล และให้หน่วยงานกลางดูแลจัดการในพื้นที่ที่ชุมชนไม่สามารถเข้าจัดการได้

ที่มา: สรุปผลการประชุมประจำปี 2555 ของ สคช.
เรื่อง อนาคตประเทศไทยบนเส้นทางสีเขียว

ผิวน้ำทะเลในมหาสมุทรแปซิฟิกที่อุ่นกว่าปกติ ส่งผลให้ประเทศไทยได้รับอิทธิพลของเอลนีโญหรือปีที่มีฝนน้อย ประกอบกับในช่วงต้นปีภาครัฐได้มีการบริหารจัดการน้ำในเขื่อนขนาดใหญ่ โดยการพร่องน้ำออกจากเขื่อนเพื่อรองรับน้ำฝนเพื่อจะไม่ให้เกิดเหตุการณ์เหมือนความหาอุทกภัยในปลายปี 2554 ส่งผลให้น้ำในเขื่อนทั้งขนาดใหญ่และขนาดกลางอยู่ในเกณฑ์ต่ำ นอกจากนี้ยังส่งผลทำให้แม่น้ำสายเล็กๆ บางสายมีน้ำไม่เพียงพอสำหรับทำการเกษตร

ดังนั้น ในระยะเร่งด่วน ต้องมีการบริหารจัดการความเสี่ยงภัยพิบัติที่บูรณาการการจัดการน้ำท่วมและภัยแล้งที่รุนแรงขึ้นควบคู่กันไป ขณะที่ในระยะยาวก็ต้องบริหารจัดการในหลายๆ มิติทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมภายใต้แนวคิดการพัฒนาประเทศยุคใหม่สู่การเติบโตสีเขียว โดยเฉพาะการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ที่สามารถลดก๊าซเรือนกระจก ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงอากาศ เน้นการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการลงทุนเพื่อฟื้นฟูสร้างความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศ ซึ่งทำหน้าที่เป็นปราการธรรมชาติที่แข็งแรงยืดหยุ่น ช่วยลดความเสี่ยงต่อภัยพิบัติและป้องกันและลดความสูญเสียทางเศรษฐกิจและด้านอื่นๆ

เรื่องเด่นประจำฉบับ

แรงงานข้ามชาติ...ความจำเป็นในการจัดระเบียบ

ปัญหาเกี่ยวกับการลักลอบเข้าเมืองเพื่อเข้ามาทำงานในประเทศไทยของแรงงานต่างด้าวเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานานและต่อเนื่องจนเป็นปัญหาที่สำคัญ ซึ่งเกิดจากการขาดแคลนแรงงานในบางสาขา โดยเฉพาะงานประเภท 3D คือ งานหนัก (Difficult) งานสกปรก (Dirty) งานที่มีความเสี่ยง (Dangerous) และปัจจัยผลักดันจากประเทศต้นทางที่ทำให้แรงงานต้องการหารายได้เพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ขณะที่การจัดการทั้งในเรื่องกฎระเบียบ การจดทะเบียน การพิสูจน์สัญชาติ หลักเกณฑ์การกำหนดอาชีพ ยังไม่เหมาะสมในทางปฏิบัติ ทำให้จำนวนแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายยังมีจำนวนมากและกระจายไปอาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างๆทั่วประเทศ ยากต่อการควบคุมและตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่รัฐส่งผลกระทบต่อความมั่นคง เศรษฐกิจและสังคม ในขณะเดียวกัน แรงกดดันจากโครงสร้างประชากรในประเทศ และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนการเคลื่อนย้ายแรงงานได้ง่ายขึ้นจะทำให้จำนวนแรงงานข้ามชาติมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น การจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติจึงเป็นความจำเป็นเพื่อให้มีการจ้างที่สอดคล้องกับสภาพการจ้างงานที่เป็นจริง ความต้องการแรงงาน สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม ความมั่นคงของชาติ และลดภาระทางการเงินภาครัฐในการจัดบริการ

สถานการณ์แรงงานข้ามชาติ

ผลการสำมะโนประชากรและเคหะปี 2553 ของสำนักงานสถิติ พบว่า มีผู้อาศัยอยู่ในประเทศไทย 65.9 ล้านคน เป็นผู้มีสัญชาติไทย 63.25 ล้านคน หรือร้อยละ 95.9 และสัญชาติอื่น 2.71 ล้านคน หรือร้อยละ 4.1 โดยเป็นสัญชาติพม่า ลาวและกัมพูชา 1.96 ล้านคน อยู่ในวัยแรงงานร้อยละ 87.2 และอายุต่ำกว่า 15 ปี ร้อยละ 11.2 ขณะที่การคาดประมาณจำนวนประชากรต่างชาติในประเทศไทยปี 2552-2554 มีจำนวน 3.51 ล้านคน เป็นผู้พำนักอาศัยอย่างเดียว 3.7 แสนคน หรือร้อยละ 10.6 พำนักอาศัยและทำงาน 3.14 ล้านคน หรือร้อยละ 89.4 ส่วนใหญ่เป็นแรงงานสัญชาติพม่า ลาวและกัมพูชาและผู้ติดตาม 2.45 ล้านคน กลุ่มชาติพันธุ์และคนไร้รัฐ 5.13 แสนคน

ในส่วนของแรงงานข้ามชาติทุกประเภทที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือทั่วประเทศ ณ เดือนกันยายน 2555 มีจำนวนทั้งสิ้น 1.16 ล้านคน เป็นแรงงานที่เข้าเมืองถูกกฎหมาย 989,431 คน หรือร้อยละ 85 ได้แก่ ผู้ได้สิทธิอยู่อาศัยถาวร⁷ คนต่างชาติที่เข้ามาทำงานโดยได้รับใบอนุญาตชั่วคราว และแรงงานพม่า ลาว กัมพูชา ที่นำเข้าตาม MOU และแรงงานที่ปรับสถานะจากแรงงานลักลอบเข้าเมืองโดยการพิสูจน์สัญชาติ และแรงงานที่เข้าเมืองผิดกฎหมาย 172,942 คน เป็นแรงงานชนกลุ่มน้อย 25,523 คน และแรงงานพม่า ลาว และกัมพูชา ที่ได้รับผ่อนผันให้อยู่ในประเทศ 147,419 คน โดยแรงงานที่เข้าเมืองผิดกฎหมายที่ได้รับอนุญาตทำงานมีสัดส่วนลดลงมากเนื่องจากรัฐมีนโยบายไม่ผ่อนผันแรงงานพม่า ลาว กัมพูชาที่เข้าเมืองผิดกฎหมาย มีการพิสูจน์สัญชาติไปแล้วบางส่วน บางส่วนกลับภูมิลำเนา และบางส่วนยังคงอยู่ในประเทศ ทั้งนี้ เชื่อว่าส่วนใหญ่มักจะอยู่ในประเทศ

จำนวนคนสัญชาติ พม่า กัมพูชา ลาวที่อยู่ในประเทศไทย ปี 2553 (หน่วย : คน)

อายุ	พม่า	กัมพูชา	ลาว	รวม	สัดส่วน
0-14	191,458	18,938	8,561	218,957	11.19
15-60	1,363,327	177,405	166,008	1,706,740	87.21
60 ปี+	19,285	3,062	9,037	31,384	1.60
รวม	1,574,070	199,405	183,606	1,957,081	100.0

ที่มา : สำมะโนประชากรและเคหะ ปี 2553 (ข้อมูล 1%) สำนักงานสถิติแห่งชาติ
ประมวลผลโดย สศช.

การคาดประมาณจำนวนประชากรต่างชาติในประเทศไทย
จำแนกตามประเภท พ.ศ. 2552- 2554

ประเภท	จำนวนที่คาดประมาณ (คน)	ร้อยละ
พำนักอาศัยอย่างเดียว	373,251	10.6
• ผู้พักอาศัยชั่วคราว	121,109	3.4
• นักท่องเที่ยวและวีซ่าผ่านแดน	92,014	2.6
• นักศึกษา (ระดับอุดมศึกษา)	19,052	0.5
• ผู้พลัดถิ่นอพยพ (อาศัยในค่ายชั่วคราวผู้พลัดถิ่นอพยพ)	141,076	4.0
พำนักอาศัยและทำงาน	3,141,580	89.4
• แรงงานวิชาชีพ แรงงานฝีมือ (รวมผู้ติดตาม)	106,486	3.0
• ผู้พำนักเกินอายุวีซ่า (พ.ศ. 2550)	65,558	1.9
• กลุ่มชาติพันธุ์	303,610	8.6
• คนไร้รัฐ หรือไร้สถานะทางทะเบียน	210,182	6.0
• แรงงานข้ามชาติจากประเทศพม่า ลาว และกัมพูชา (รวมผู้ติดตาม)	2,455,744	69.9
รวม	3,514,831	100.0

หมายเหตุ : ผู้พลัดถิ่นอพยพไม่ถูกนับรวมในสำมะโนประชากรและเคหะของประเทศไทย
ที่มา : Thailand Migration Report 2011 (Jerrold W. Huguet และ Aphichart Chamrathirong 2011)

⁷ เป็นคนต่างชาติเข้าเมืองก่อนบังคับใช้กฎหมายการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521 ซึ่งหลังกฎหมายฉบับนี้ก็ไม่มีการออกใบอนุญาตอีก

จำนวนแรงงานข้ามชาติจดทะเบียน จำแนกตามลักษณะการเข้าเมือง

(หน่วย : คน)

ลักษณะการเข้าเมือง	2552	2553	2554	2555
1. คนต่างชาติที่เข้าเมืองถูกกฎหมาย (1.1+1.2)	203,395	280,950	647,632	989,431
1.1 มาตรา 9 ประเภทชั่วคราว	180,705	255,527	622,619	960,533
1) ตลอดชีพ	14,423	14,423	983	983
2) ชั่วคราวทั่วไป	67,154	76,099	72,823	79,569
3) ชั่วคราวนำเข้าตาม MOU	24,750	22,803	65,224	136,018
4) ชั่วคราวพิสูจน์สัญชาติ	74,378	142,202	483,589	743,963
1.2 มาตรา 12 ประเภทส่งเสริมการลงทุน	22,690	25,423	25,013	28,898
2. คนต่างชาติที่เข้าเมืองผิดกม.	1,114,892	956,832	1,162,838	172,942
2.1 มาตรา 13 ชนกลุ่มน้อย	16,332	24,577	26,814	25,523
2.2 มาตรา 13 ตามมติครม. ต่ออายุแรงงาน 3 สัญชาติ	1,098,560	932,255	1,136,024	147,419
รวม (1+2)	1,318,287	1,237,782	1,810,470	1,162,373

หมายเหตุ : เป็นข้อมูล ณ เดือนกันยายนของทุกปี

ที่มา : สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2555

จำนวนผู้มีสัญชาติพม่า ลาวและกัมพูชาที่ได้รับอนุญาตทำงาน

ปี	3 สัญชาติ	ทุกสัญชาติ
2547	844,387	961,256
2548	849,552	986,824
2549	668,576	826,399
2550	632,520	805,764
2551	589,648	790,664
2552	1,419,743	1,544,902
2553	1,203,698	1,335,155
2554	1,684,837	1,820,275
2555	1,027,400	1,162,373

หมายเหตุ : 1. ประกอบด้วย แรงงานนำเข้า (MOU) แรงงานพิสูจน์สัญชาติ และแรงงานผ่อนผัน 3 สัญชาติ (ม.13 (2))

2. ปี 2547-2553 เป็นข้อมูลรายปี ปี 2554 และ 2555 เป็นข้อมูล ณ เดือนกันยายน

ที่มา : สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน

ผลกระทบด้านลบ

(1) ด้านสถานภาพตามกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐาน การเข้าเมืองไม่ถูกต้องทำให้แรงงานไม่ได้รับสถานะบุคคลตามกฎหมาย รวมถึงบุรุษหลานที่เกิดขึ้นภายหลังซึ่งมีจำนวนมากขึ้น การถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนและการตกเป็นเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์ และการเข้าไม่ถึงสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่รัฐจัดให้ ซึ่งส่งผลกระทบถึงภาพลักษณ์ทางลบด้านสิทธิมนุษยชนของไทยในประชาคมโลก ตลอดจนปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ เนื่องจากมีจำนวนมากอาศัยอยู่อย่างแออัด นำมาซึ่งปัญหาอาชญากรรม ความไม่ไว้วางใจ ปัญหาด้านทัศนคติ และเกิดความขัดแย้งกับคนในพื้นที่

(2) ด้านสาธารณสุข เกิดปัญหาการแพร่ระบาดทั้งโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำจากการไม่ได้รับบริการสุขภาพ เช่น โรคเท้าช้าง มาลาเรีย เอชส์ ฯลฯ ตลอดจนภาระในการรักษาพยาบาลโดยเฉพาะในบริเวณชายแดน โดยในปี 2550 มีแรงงานข้ามชาติที่ไม่มีบัตรประกันสุขภาพเข้ารับรักษาในสถานพยาบาลของรัฐประมาณ 2.8 แสนครั้ง คิดเป็นมูลค่าประมาณ 400 ล้านบาท และแม้ว่าจะมีการจัดระเบียบให้แรงงานโดยในปี 2555 แรงงานข้ามชาติ 3 สัญชาติที่เข้าสู่ระบบประกันสังคม 153,560 คน และหลักประกันสุขภาพ 520,000 คน ซึ่งยังไม่มากเมื่อเทียบกับจำนวนแรงงานข้ามชาติที่อยู่ในประเทศไทย

(3) ด้านการศึกษา การเปิดโอกาสให้บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนหรือไม่มีสัญชาติ ทำให้รัฐต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการจัดบริการพื้นฐานให้กับเด็กที่ไม่มีสัญชาติประมาณ 6 หมื่นคน (ปี 2549-2551) รวมถึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพในการเรียนการสอน โดยเฉพาะในบริเวณพื้นที่ชายแดนของประเทศไทย

หากเปรียบเทียบผู้ผ่านกักอาศัยและทำงานกับแรงงานที่ได้รับอนุญาตทำงานจะเห็นว่า มีแรงงานข้ามชาติที่ทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาตประมาณ 2 ล้านคน โดยเป็นแรงงาน 3 สัญชาติประมาณ 1.3 ล้านคน และชนกลุ่มน้อยหรือคนไร้รัฐเกือบ 5 แสนคน แรงงานข้ามชาติที่ได้รับอนุญาตทำงานส่วนใหญ่อยู่ในกรุงเทพฯ ชลบุรี สุราษฎร์ธานี เชียงใหม่ และสมุทรสาคร ประมาณร้อยละ 90 เป็นแรงงานไร้ฝีมือ/กึ่งฝีมือ อยู่ในสาขาเกษตรและปศุสัตว์ ก่อสร้าง อาหารและเครื่องดื่ม การผลิต การให้บริการต่างๆ และลูกจ้างครัวเรือนส่วนบุคคล ส่วนแรงงานฝีมือระดับสูงและผู้เชี่ยวชาญประมาณ 1.2 แสนคน ส่วนใหญ่เป็นแรงงานทั่วไปและส่งเสริมการลงทุน อยู่ในสาขาการผลิต การศึกษา ขยายส่งขายปลีก อสังหาริมทรัพย์

ผลกระทบจากการใช้แรงงานข้ามชาติ

การใช้แรงงานข้ามชาติยังคงมีความจำเป็นและได้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ตาม การใช้แรงงานลักลอบที่เน้นค่าจ้างต่ำก็ส่งผลกระทบต่อสังคมเช่นกัน

ผลกระทบด้านบวก แรงงานข้ามชาติก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะภาคเศรษฐกิจที่ใช้แรงงานเข้มข้น โดย ดร. ฟิลิป มาร์ติน⁸ ประมาณการว่า การจ้างงานแรงงานข้ามชาติได้สร้างผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ (GDP) ในปี 2550 ร้อยละ 1.25 หรือเท่ากับ 2 ล้านเหรียญสหรัฐ ณ ราคาปัจจุบัน เป็นการช่วยลดภาวะเงินเฟ้อทั้งจากด้านค่าจ้างและราคาสินค้า ตลอดจนช่วยให้แรงงานไทยเปลี่ยนอาชีพไปสู่การผลิตที่มีผลิตภาพสูง และเอื้อให้ผู้หญิงเข้าสู่ตลาดแรงงานมากขึ้นจากการจ้างแรงงานข้ามชาติมาทำงานบ้านแทน

(4) ด้านเศรษฐกิจ การพึ่งพิงการใช้แรงงานข้ามชาติราคาถูกส่วนหนึ่งส่งผลกระทบต่อแรงงานไทยและไม่ส่งเสริมให้มีการพัฒนาทักษะฝีมือของแรงงานไทย รวมทั้งไม่พัฒนาหรือยกระดับการใช้เทคโนโลยีทันสมัยในการผลิต และกระทบต่อความเข้มแข็งและขีดความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว โดยมีการศึกษาพบว่า ระหว่างปี 2533 กับปี 2551 การเพิ่มขึ้นของแรงงานข้ามชาติในตลาดแรงงานร้อยละ 1 จะส่งผลให้ผลิตภาพแรงงานโดยรวมในภาคอุตสาหกรรมและบริการลดลงประมาณร้อยละ 0.83 และประมาณร้อยละ 1.35 ตามลำดับ (ประชา วสุประสาท, 2553) นอกจากนี้ การใช้แรงงานข้ามชาติโดยขาดการควบคุม ดูแล คุ้มครองอย่างเหมาะสมยังส่งผลให้ไทยถูกกีดกันทางการค้าจากการใช้แรงงานผิดกฎหมายและการละเมิดสิทธิมนุษยชน

แรงงานข้ามชาติทักษะต่ำยังมีความจำเป็น

แม้ว่าแรงงานข้ามชาติจะก่อให้เกิดผลกระทบในหลายด้าน แต่การใช้แรงงานข้ามชาติยังมีความจำเป็นโดยเฉพาะแรงงานระดับพื้นฐาน ดังจะเห็นได้จากภาวะการขาดแคลนแรงงานในปี 2554 มีการขาดแคลนแรงงานระดับมัธยมต้นและต่ำกว่า 144,823 คน หรือร้อยละ 52.75 ของแรงงานที่ขาดแคลน ส่วนใหญ่อยู่ในสาขา ค้าส่งค้าปลีก อาหารและอาหารสัตว์ ก่อสร้าง สิ่งทอ และการบริการ ซึ่งปัจจุบันได้มีการใช้แรงงานข้ามชาติเข้ามาทดแทนในสาขาดังกล่าว

ความต้องการแรงงานข้ามชาติทักษะต่ำของไทยมีแนวโน้มต่อเนื่องไปอีกไม่น้อยกว่า 10 ปี⁹ โดยปัจจัยที่ทำให้มีความต้องการแรงงานดังกล่าว ได้แก่ (1) โครงสร้างการผลิตและบริการของไทยยังไม่มีมีการปรับตัวยกระดับไปสู่ high skill content (2) คนไทยมีระดับการศึกษาสูงขึ้นและต้องการงานที่ดีขึ้น (3) จำนวนแรงงานใหม่ที่เข้าสู่ตลาดแรงงานที่ลดลง เนื่องจากโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง และ (4) การปรับเพิ่มค่าจ้างขั้นต่ำ เป็นแรงดึงดูดให้แรงงานข้ามชาติต้องการเข้ามามากขึ้น ขณะเดียวกันการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทำให้แรงงานเคลื่อนย้ายไปสู่ตลาดที่มีความต้องการสูงมากขึ้น รวมถึงความต้องการแรงงานระดับล่างที่มักจะมาพร้อมกับการลงทุน ทำให้ตลาดแรงงานระดับล่างยังมีความตึงตัว ส่งผลต่อความต้องการใช้แรงงานข้ามชาติเพิ่มขึ้น

สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลให้ยังมีความต้องการแรงงานระดับพื้นฐานเป็นจำนวนมาก และคาดว่าจะมีแรงงานข้ามชาติเข้าสู่ประเทศไทยมากขึ้นทั้งที่ถูกกฎหมายและลักลอบเข้าเมือง อย่างไรก็ตาม จำนวนและระยะเวลาความต้องการแรงงานข้ามชาติจะขึ้นอยู่กับ การดำเนินการที่มีผลต่อปัจจัยดังกล่าว ดังนั้น ในระยะสั้นจำเป็นต้องมีการจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติเพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ควบคู่ไปกับการดำเนินการในระยะยาว ได้แก่ การปรับโครงสร้างการผลิตทั้งด้านการยกระดับเทคโนโลยีการผลิต การผลิตสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ การเพิ่มผลิตภาพแรงงานเพื่อให้มีการพึ่งพิงแรงงานข้ามชาติตามความจำเป็นและเหมาะสมกับการพัฒนาประเทศ

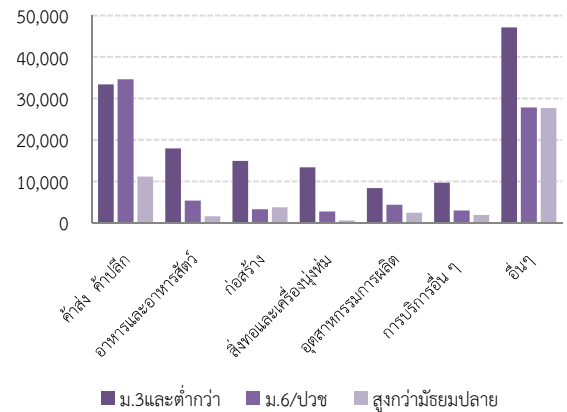
นโยบายและการดำเนินงาน

การดำเนินนโยบายแรงงานข้ามชาติอย่างเป็นรูปธรรมได้เริ่มมีตั้งแต่ปี 2539 โดยนโยบายก่อนปี 2544 เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและเป็นการดำเนินการฝ่ายเดียวโดยประเทศต้นทางไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่ปี 2544 เป็นต้นมา กรอบการแก้ปัญหาจึงครอบคลุมถึงการประสานกับประเทศต้นทางให้เข้ามามีส่วนในเรื่องการจ้างงาน การนำเข้าแรงงาน รวมทั้งการพิสูจน์สัญชาติ โดยมีเป้าหมายในการปรับสภาพแรงงานผิดกฎหมายให้เข้าสู่ระบบจ้างงานอย่างถูกต้อง ในปี 2547 ได้กำหนดยุทธศาสตร์การบริหารแรงงานต่างด้าวทั้งระบบ ครอบคลุมการจัดระบบการจ้าง การสกัดกั้นปราบปราม จับกุมและส่งกลับแรงงานต่างด้าว อย่างไรก็ตาม การดำเนินนโยบายแรงงานข้ามชาติยังคงไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ มีปัญหาและอุปสรรคในหลายประการ ดังนี้

การจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติ

- ด้านนโยบาย การขาดความชัดเจนของนโยบายอย่างต่อเนื่อง การตัดสินใจที่ต้องใช้ดุลยพินิจเป็นช่องว่างที่เอื้อต่อการทุจริตหรือละเลยการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ การดำเนินงานในลักษณะแยกส่วน ขาดการบูรณาการทำให้ขาดเอกภาพในการแก้ปัญหาให้ลุล่วง การมีกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในหลายหน่วยงาน รวมทั้งการมีข้อกำหนดที่ยุ้งยากและมีค่าใช้จ่ายสูงไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง เช่น

การขาดแคลนแรงงานจำแนกตามอุตสาหกรรม

ที่มา : กระทรวงแรงงาน

⁹ คู่มือการของแรงงานข้ามชาติต่อประเทศไทย: แนวทางสู่การพัฒนา นโยบาย โดย ฟิลลิป มาร์ติน สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ ประจำอนุภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง

การจำกัดการออกนอกจังหวัด การเปลี่ยนนายจ้างซึ่งเป็นผลมาจากการจ้างระยะสั้นในบางสาขาที่มีความจำเป็นต้องย้ายไปสู่งานหรือพื้นที่ใหม่ รวมถึงแรงงานข้ามชาติที่ต้องการย้ายไปสู่งานหรือนายจ้างที่มีรายได้/สวัสดิการที่ดีกว่ามีความยุ่งยากและค่าใช้จ่ายสูง ทำให้แรงงานที่ได้รับการปรับสถานะหรือแรงงานนำเข้าถูกกฎหมายไม่สามารถลงสถานะแรงงานถูกกฎหมายไว้ได้ นอกจากนี้ การพิสูจน์สัญชาติและการนำเข้าแรงงานข้ามชาติยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากความไม่พร้อมของประเทศต้นทาง ความยุ่งยากในการดำเนินการและต้นทุนที่สูงทำให้ยังมีการลักลอบแรงงาน

- ด้านการปฏิบัติ การขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายโดยเฉพาะในเรื่องการสกัดกั้น จับกุม และส่งกลับ การขาดระบบฐานข้อมูลกลางที่เชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานต่างๆ ปัญหาการทุจริต รวมทั้งการขาดแคลนเครื่องมือ บุคลากร งบประมาณ ตลอดจนความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น นายจ้างและแรงงานข้ามชาติ เป็นต้น

สิทธิมนุษยชนและการคุ้มครองแรงงานข้ามชาติ

- การขาดกลไกการคุ้มครองแรงงานข้ามชาติอย่างเพียงพอ ได้แก่ กฎหมายคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ยังไม่ครอบคลุมผู้ทำงานในบางสาขาการผลิต เช่น เกษตร ประมง บริการบางส่วน ฯลฯ และแม้ได้รับการคุ้มครอง การบังคับใช้กฎหมายก็ยังเป็นปัญหาอยู่มาก ทำให้ยังมีกลุ่มที่ไม่สามารถเข้าถึงบริการสังคมแม้จะได้รับอนุญาตให้ทำงาน เช่น การประกันสุขภาพ มีแรงงานที่ได้รับอนุญาตทำงาน 1.16 ล้านคน แต่มีเพียงประมาณ 7 แสนคนที่มีประกันสุขภาพ รวมทั้งยังประสบปัญหาในเรื่องการเข้าถึงบริการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย การไม่ทราบสิทธิที่พึงมี ตลอดจนกลไกที่จะร้องเรียนความไม่เป็นธรรมก็ยังมียู่อย่างจำกัด

แนวทางการดำเนินงานในระยะต่อไป

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2555 ได้กำหนดยุทธศาสตร์แก้ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ 4 ยุทธศาสตร์ คือ (1) การจัดการปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองตามลักษณะกลุ่มเป้าหมาย ครอบคลุมการกำหนดสถานะ การคุ้มครองสิทธิ การจัดระเบียบและการสนับสนุนจากชุมชน (2) การป้องกันการลักลอบหลบหนีเข้ามาใหม่ (3) การสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน และ (4) การบริหารจัดการ รัฐได้มีการจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติ 3 ชาติ โดยเร่งพิสูจน์สัญชาติ และผ่อนผันให้แรงงานที่จดทะเบียนเมื่อเดือนเมษายน 2554 ที่ยังไม่ได้พิสูจน์สัญชาติอยู่ในประเทศจนถึงวันที่ 15 ธันวาคม 2555 ก่อนจะยกเลิกการผ่อนผัน รวมทั้งใช้วิธีการนำเข้าโดยตรงแบบรัฐต่อรัฐแทนการออกใบอนุญาตทำงานให้ถูกกฎหมายซึ่งจะเริ่มในเดือนมกราคม 2556 โดยมีข้อสังเกตต่อแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- การยกเลิกการผ่อนผันเป็นการป้องกันแรงงานลักลอบเข้าเมืองมาใหม่ ขณะเดียวกันรัฐต้องเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันไม่ให้แรงงานที่ได้รับการปรับสถานะแล้วหลบหนีจากนายจ้างและกลายเป็นแรงงานผิดกฎหมาย โดยการปรับกฎระเบียบในเรื่องข้อกำหนดออกนอกพื้นที่และการเปลี่ยนนายจ้างให้มีความยืดหยุ่นมากยิ่งขึ้น รวมทั้งมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มข้น ตลอดจนมีแนวทางที่ชัดเจนกรณีแรงงานที่ไม่ผ่านพิสูจน์สัญชาติและไม่สามารถกลับประเทศต้นได้เนื่องจากเกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนที่มีความอ่อนไหว

- การนำเข้าแรงงานข้ามชาติโดยตรงแบบรัฐต่อรัฐเป็นการแก้ปัญหาหน้าถื่น และเป็นช่องทางเดียวในการจัดหาแรงงานข้ามชาติถูกกฎหมาย ซึ่งจำเป็นต้องมีระบบการจัดการและตรวจสอบที่ดี รวดเร็ว ค่าใช้จ่ายไม่สูงมากนัก และมีการนำเข้าแรงงานให้เพียงพอกับความต้องการ ซึ่งหากขาดการบริหารจัดการที่ดีจะนำไปสู่การลักลอบจัดหาแรงงานเข้าประเทศอย่างผิดกฎหมาย และนำไปสู่การแสวงหาประโยชน์จากแรงงาน การบังคับใช้แรงงาน และการค้ามนุษย์ดังเช่นที่เป็นมา

บทสรุป แรงงานข้ามชาติทักษะต่ำยังมีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศและแนวโน้มความต้องการยังคงมีอยู่ไม่น้อยกว่า 10 ปี ซึ่งจำเป็นต้องมีการจัดระเบียบเพื่อลดปัญหาแรงงานลักลอบที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงโดยรวมของประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านและภาพลักษณ์ของประเทศในประชาคมโลก ที่ผ่านมามีการจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติยึดหลักความมั่นคงของประเทศ โอกาสการทำงานของคนไทยและความต้องการแรงงานข้ามชาติในการพัฒนาประเทศ ซึ่งทำให้มีการกำหนดกฎระเบียบที่เข้มงวดทั้งนายจ้างและแรงงาน ประกอบกับข้อจำกัดในการสกัดกั้น จับกุม และส่งกลับ ส่งผลให้มีแรงงานลักลอบเข้าประเทศโดยผิดกฎหมายจำนวนมาก

ภายใต้บริบทการพัฒนาประเทศที่มีข้อจำกัดด้านกำลังแรงงาน และการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การใช้องค์ความรู้ จำเป็นต้องมีการกำหนดทิศทางด้านกำลังแรงงานโดยเฉพาะในด้านการพึ่งพิงแรงงานข้ามชาติให้ชัดเจนทั้งปริมาณและสาขาการผลิตที่มีความจำเป็น รวมทั้งมีการทบทวนกฎหมาย ข้อระเบียบเพื่อไม่ให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง และไม่ให้เกิดการลักลอบนำเข้าแรงงาน ตลอดจนการคุ้มครองสิทธิของแรงงานข้ามชาติ การสร้างทัศนคติต่อแรงงานข้ามชาติในเชิงบวกเพื่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืน

นโยบายและการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติ

ก่อนปี 2544

- 2535 เน้นเรื่องพื้นที่ 10 จังหวัดชายแดนมีได้ระบุชัดเจนว่าเป็นกิจการอะไร แต่ระบุเวลาไว้เพียง 1 ปี
- 2536 เน้นเรื่องพื้นที่และอาชีพ คือเพิ่มอาชีพประมงเข้าไปในพื้นที่จังหวัดชายทะเล และระยะเวลาอนุญาตเพียง 1 ปี
- 2539 เป็นปีแรกที่มองภาพการจ้างแรงงานข้ามชาติครบทั้ง 3 มิติ คือ พื้นที่ 39 จังหวัด (ชายแดน ชายทะเลและพื้นที่ส่วนใหญ่) ครอบคลุม 7 ประเภทอุตสาหกรรม และมีอายุเวลาในการอนุญาตเพิ่มเป็นครั้งละ 2 ปี
- 2541-2544 เป็นช่วงปีของการบริหารงานที่ขาดหน่วยงานหลักดูแลเรื่องนี้อย่างจริงจัง มีการลองผิดลองถูก ในเรื่องของพื้นที่ กิจการและระยะเวลาอนุญาต ตัวอย่างการกำหนดพื้นที่อนุญาต เช่น ปี 2541 เพิ่มจาก 39 จังหวัดเป็น 54 จังหวัด แต่ปี 2543 กลับลดลงเหลือ 37 จังหวัด ทำให้เกิดความสับสนทั้งผู้อนุญาต และผู้รับอนุญาต กิจการอนุญาต เมื่อ ปี 2539 อนุญาต 7 อุตสาหกรรม ปี 2541 พยายามลงลึกไปจำแนกเป็นประเภทงาน ถึง 47 กลุ่ม แต่ปี 2542-43 กลับลดลงเหลือ 17 กลุ่มธุรกิจ

หลังปี 2544

- 2544 เปิดให้แรงงานข้ามชาติหลบหนีเข้าเมืองในทุกพื้นที่และทุกกิจการมาทำการจดทะเบียน และตั้งคณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง (กบร.) ขึ้น แต่การจดทะเบียนใน 2-3 ปีต่อมายั่งยืนให้จำนวนที่นายจ้างเคยนำมาจดทะเบียนแล้ว (คนข้ามชาติคนเดิม) มาต่ออายุทำงานเป็นระยะ ทำให้จำนวนผู้มาขออนุญาตลดลงประมาณร้อยละ 30 ทุกครั้ง
- 2545 เลิกใช้มติเชิงพื้นที่มาเป็นเครื่องมือในการอนุญาตเนื่องจากการอนุญาตทุกจังหวัดทำให้เกิดแรงงานเคลื่อนย้ายระหว่างพื้นที่มากขึ้น
- 2546 ใช้นโยบายต่ออายุการผ่อนผันและออกใบอนุญาตการทำงานครั้งละ 1 ปี แต่ในเชิงกิจการเปิดให้ต่างด้าวทำงานทุกกิจการซึ่งคนไทยและจำกัดบางกิจการให้คนไทย คือ กิจการภายใต้การส่งเสริมการลงทุน บิมน้ำมัน ชักريد/อบ อุโมงค์รถ และซ่อมของเก่า รวมทั้งมีการปรับโครงสร้างของ กบร. ใหม่ ยุบ สบร. และปรับให้เป็นสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว
- 2547 กระทรวงมหาดไทยจดทะเบียนประวัติคนข้ามชาติ 3 สัญชาติและผู้ติดตามจะมีนายจ้างหรือไม่มีนายจ้างก็ตามมีแรงงานขึ้นทะเบียน 1.28 ล้านคน อนุญาตให้ทำงาน 8.5 แสนคน และผู้ติดตาม 3.4 แสนคน โดยมีผู้ลักลอบจำนวนหนึ่ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการดำเนินงาน ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุขตรวจสุขภาพและประกันสุขภาพคนต่างด้าว กระทรวงแรงงานจดทะเบียนนายจ้างเพื่อทราบความต้องการและอนุมัติโควตาและจำนวนการจ้างคนงาน กระทรวงกลาโหมและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สกัดกั้นการไหลทะลักเข้ามาของแรงงานข้ามชาติรายใหม่ จับกุมและส่งกลับ รวมทั้งได้ทำบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงานของรัฐบาลกับประเทศคู่ภาคี (พม่า ลาว และกัมพูชา) และเริ่มการเก็บค่าธรรมเนียมการใช้แรงงานข้ามชาติ (Levy) จากแรงงาน แต่ยังไม่มีความหมายรองรับให้มีการเก็บค่าธรรมเนียมจากนายจ้าง
- 2548 อนุมัติให้มีการผ่อนผันและขออนุญาตทำงานได้อีก 1 ปี และมีมติเห็นชอบให้นำเข้าแรงงานข้ามชาติ 2 แสนคน และจัดระบบแรงงานข้ามชาติที่ลักลอบทำงานทั้งที่เคยจดทะเบียนและเข้ามาใหม่อีก 3 แสนคน
- 2549-2553 มีมติผ่อนผันขยายระยะเวลาแรงงานข้ามชาติที่สิ้นสุดและยังไม่ได้รับการพิสูจน์สัญชาติทำงานต่ออีก 1 ปี และให้มีการพิสูจน์สัญชาติและนำเข้าแรงงานข้ามชาติ
- 2554-2555 อนุมัติให้เปิดให้แรงงานข้ามชาติ 3 สัญชาติที่หลบหนีเข้าเมืองซึ่งมีผู้ประสงค์จะจ้าง และผู้ติดตามซึ่งเป็นบุตรอายุไม่เกิน 15 ปี จดทะเบียนและจัดทำประวัติในเดือนเม.ย.54 มีตัวเลขการรายงานตัวเพื่อจดทะเบียนทั้งสิ้น 1,011,127 คน มายื่นขอใบอนุญาตทำงานจำนวน 756,287 คน ณ วันที่ 6 ต.ค. 2554 ขยายเวลาพิสูจน์สัญชาติและผ่อนผันให้แรงงานที่รอพิสูจน์สัญชาติอยู่ในราชอาณาจักรจนถึง 14 ต.ค. 54 ก่อนยกเลิกการผ่อนผัน การลดค่าธรรมเนียมเหลือ 500 บาท (ทั้งนำเข้าและแรงงานผ่อนผัน) ให้แรงงานที่พิสูจน์สัญชาติเข้าสู่ระบบประกันสังคม และใช้วิธีนำเข้าโดยตรงแบบรัฐต่อรัฐแทนการออกใบอนุญาตทำงานหรือเวิร์กเพอร์มิตให้ถูกกฎหมาย (เริ่มเดือนมกราคม 2556) รวมทั้งขยายเวลาในการจัดเก็บเงินเข้ากองทุนเพื่อการส่งคนต่างด้าวกลับออกไปอีกหนึ่งปี

ที่มา : ปรับปรุงจาก “การทบทวนนโยบาย ยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการและการกีดกันในการนำเข้าแรงงานข้ามชาติของประเทศไทย” สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2553

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายไตรมาส)

องค์ประกอบหลัก	2552				2553				2554				2555		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
1. คุณภาพของคน															
การมีงานทำ															
การมีงานทำ (พันคน) ^{1/}	36,503	37,699	38,372	38,252	37,434	37,515	38,692	38,446	37,647	38,024	39,317	38,870	38,016	38,583	39,516
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)	2.08	1.75	1.17	0.98	1.13	1.32	0.87	0.87	0.83	0.60	0.66	0.63	0.72	0.86	0.58
อัตราการว่างงานตามระดับการศึกษา (ร้อยละ)															
- รวม	2.08	1.75	1.17	0.98	1.13	1.32	0.87	0.87	0.83	0.60	0.66	0.63	0.72	0.86	0.58
- ประถมศึกษาและต่ำกว่า	1.24	0.89	0.57	0.52	0.57	0.69	0.33	0.48	0.46	0.33	0.22	0.37	0.32	0.32	0.25
- มัธยมศึกษาตอนต้น	3.44	2.08	1.89	1.62	1.75	1.71	1.19	1.36	1.19	0.72	0.77	1.04	1.07	1.20	0.81
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	3.06	2.40	1.14	0.93	1.75	1.63	0.80	0.85	0.91	0.78	0.92	0.60	0.89	0.94	0.74
- อาชีวศึกษา	3.54	3.06	2.19	1.45	1.84	1.98	1.44	1.31	1.36	0.98	0.88	0.88	1.24	1.03	1.12
- วิชาชีพชั้นสูง	3.20	4.43	3.09	1.89	2.39	2.18	2.03	1.23	1.36	1.51	1.58	0.87	1.60	2.28	0.90
- มหาวิทยาลัย	2.63	3.44	2.17	1.93	1.69	2.95	2.38	1.72	1.56	1.05	1.84	1.03	1.32	2.02	1.28
การทำงานต่ำกว่าระดับ (พันคน)	699	570	525	626	548	572	516	409	429	411	278	415	353	380	310
(ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สป.ที่พร้อมจะทำงานเพิ่ม)															
สัดส่วนกำลังแรงงานตามระดับการศึกษา (ร้อยละ)															
- รวม	100.0	100.0	100.0	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
- ประถมศึกษาและต่ำกว่า	55.95	55.20	55.96	55.29	54.63	54.22	54.16	54.64	53.17	53.23	53.39	52.55	52.53	51.98	51.94
- มัธยมศึกษาตอนต้น	15.29	15.88	15.26	15.49	15.89	15.99	15.65	15.48	16.01	16.24	15.77	16.13	15.69	15.92	16.66
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	9.95	9.99	9.74	10.05	10.19	10.48	10.50	10.41	10.47	10.64	10.83	10.62	11.18	11.46	11.13
- อาชีวศึกษา	3.46	3.42	3.46	3.54	3.55	3.52	3.41	3.31	3.52	3.43	3.33	3.51	3.30	3.34	3.34
- วิชาชีพชั้นสูง	4.24	4.47	4.36	4.22	4.30	4.34	4.57	4.40	4.56	4.60	4.59	4.71	4.45	4.65	4.64
- มหาวิทยาลัย	11.11	11.05	11.22	11.41	11.44	11.45	11.71	11.76	12.28	11.87	12.09	12.49	12.85	12.65	12.29
สุขภาพ															
จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวังเร่งด่วน (ราย) ^{2/}															
- หัด	2,406	1,488	1,274	646	759	598	691	305	539	621	736	1,041	1,824	1,013	964
- ไข้กาฬหลังแอ่น	17	16	13	5	7	6	11	8	11	3	7	4	-	6	1
- ไข้สมองอักเสบ	95	117	112	135	121	112	153	94	184	145	106	135	114	161	170
- อหิวาตกโรค	3	202	26	160	417	586	511	296	35	47	35	167	18	7	14
- มือ เท้า และปาก	1,960	2,043	1,622	1,600	5,821	2,173	2,880	972	777	3,532	8,943	3,933	4,520	7,797	22,049
- บิด	4,157	4,526	2,750	2,363	3,507	3,657	3,936	2,594	3,671	3,817	3,375	2,866	3,770	3,468	2,270
- ปอดอักเสบ	32,175	25,596	38,985	35,099	34,064	31,032	49,466	38,481	44,420	31,168	51,868	43,384	44,968	36,424	61,818
- ฉี่หนู	536	749	1,747	1,826	701	889	1,725	1,283	396	535	1,626	1,301	482	828	1,446
- ไข้เลือดออก	6,995	17,750	19,502	12,404	11,940	25,623	60,366	17,925	7,119	20,287	26,013	9,770	5,765	15,581	26,640
- ไข้หวัดใหญ่	3,122	21,119	44,314	13,319	25,856	7,325	53,174	21,934	9,239	6,054	29,846	11,739	9,108	5,931	23,365
- พิษสุนัขบ้า	5	3	2	3	8	2	-	2	-	2	1	3	2	-	1
2. ความมั่นคงทางสังคม															
ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน) ^{3/}															
- สัดส่วนการบาดเจ็บและตายด้วยอุบัติเหตุ-การจราจรทางบก	31.72	29.01	25.14	22.76	10.20	9.05	8.40	10.93	11.92	11.06	10.94	11.57	11.58	9.56	13.42
- สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ	12.60	12.10	11.70	12.30	11.80	10.90	10.30	10.60	9.60	8.30	8.39	11.35	9.53	9.66	8.20
- สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	22.50	20.50	23.50	22.30	19.60	20.60	23.00	21.30	18.00	15.70	19.05	22.01	17.85	18.43	18.39
- สัดส่วนคดียาเสพติด	86.90	85.40	84.80	95.30	84.60	87.80	107.80	115.40	123.60	104.10	120.36	163.32	119.22	138.10	131.48
- ร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำต่อคดีทั้งหมดที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจ ^{4/}	14.00	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล
การคุ้มครองผู้บริโภค ^{5/}															
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)	1,746	1,549	1,967	1,556	1,564	1,635	1,639	1,736	1,971	2,048	2,098	1,305	2,427	2,301	2,751
- บ้าน อาคาร ที่ดิน	755	657	767	615	538	612	606	606	786	821	814	506	1,045	856	908
- สินค้าและบริการ	680	675	796	676	727	659	666	783	789	888	840	604	1,030	1,156	1,045
- การโฆษณาต่างๆ	279	182	358	253	291	360	361	342	354	332	394	177	369	416	796
- การขายตรงและตลาดแบบตรง	32	35	46	12	8	4	6	5	42	7	50	18	2	1	2
การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 (ราย)	6,572	7,026	7,562	13,644	11,378	11,168	13,362	17,433	17,689	16,823	15,734	10,996	17,894	16,516	14,010

หมายเหตุ : ข้อมูลการมีงานทำไตรมาส 3/2555 เป็นข้อมูลเฉลี่ยของเดือนกรกฎาคม-กันยายน

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายปี)

องค์ประกอบหลัก	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554
1. คุณภาพของคน											
การมีงานทำ											
ผลิตภาพแรงงาน กรณีแรงงาน (บาท/คนปี) ^{6/}	95,738	97,912	102,484	106,200	109,425	113,675	117,424	117,823	113,033	120,842	119,550
อัตราการมีงานทำ (ร้อยละ) ^{7/}	94.95	96.50	96.96	97.23	97.58	97.96	98.13	98.19	98.13	98.43	98.83
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ) ^{7/}	3.32	2.40	2.16	2.07	1.83	1.51	1.38	1.38	1.49	1.04	0.68
การทำงานต่ำกว่าระดับ (พันคน) ^{6/} (ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สป.ที่พร้อมจะทำงานเพิ่ม)	883	783	697	787	754	578	597	508	605	521	383
สุขภาพ^{8/}											
อัตราการเจ็บป่วย (ต่อประชากรพันคน)	1783.38	1809.63	1845.04	1798.06	1878.92	2079.57	2292.29	2436.12	2639.43	2,816.17	20,648.81
อัตราป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ (ต่อประชากรแสนคน)											
- เนื้องอกร้าย (มะเร็ง)	80.39	98.98	101.67	107.05	114.31	124.38	130.75	134.22	133.05	143.21	153.59
- หัวใจ	317.67	391.45	451.45	503.10	530.75	618.20	687.72	749.54	793.03	844.82	935.92
- เบาหวาน	277.71	340.95	380.75	444.16	490.53	586.82	650.43	675.74	736.48	792.61	848.77
- ความดันโลหิต	287.50	340.99	389.83	477.35	544.05	659.57	778.12	860.53	981.48	1058.73	1,187.00
ความผิดปกติทางจิต/จิตเภท/ประสาทหลอน (ต่อประชากรแสนคน)	32.91	38.12	39.33	38.93	42.02	45.62	48.79	47.28	49.77	57.25	64.14
ความผิดปกติทางอารมณ์ (สะท้อนอารมณ์) (ต่อประชากรแสนคน)	8.43	12.17	13.41	13.54	14.83	15.86	18.48	20.09	26.46	30.85	33.61
ความผิดปกติจากโรคประสาท/ความเครียด (ต่อประชากรแสนคน)	62.62	66.21	62.45	64.64	59.69	64.89	63.48	60.94	60.86	56.43	60.43
ภาวะแปรปวนทางจิตและพฤติกรรม (ต่อประชากรพันคน)	35.57	33.97	37.13	35.90	37.64	42.41	42.27	45.88	49.00	56.77	60.75
ร้อยละของการขาดสารอาหาร											
- ขาดสารไอโอดีน	2.00	1.74	1.31			ไม่มีการรายงานข้อมูล					
- ภาวะโลหิตจางในหญิงมีครรภ์	13.34	13.04	12.35			ไม่มีการรายงานข้อมูล					
- ขาดสารอาหารระดับ 1	8.62	7.85	8.24			ไม่มีการรายงานข้อมูล					
- ขาดสารอาหารระดับ 2	0.74	0.72	0.74			ไม่มีการรายงานข้อมูล					
ประชากร											
อัตราส่วนภาวะพึ่งพิง (ร้อยละ) ^{9/}	51.29	50.88	50.46	50.03	49.69	49.26	48.84	48.43	48.11	47.94	47.78
สัดส่วนคนยากจน (ร้อยละ) ^{10/}	-	14.93	-	11.16	-	9.55	8.48	8.95	8.12	7.75	
การศึกษา											
อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียน ^{11/}											
- ประถมศึกษา	105.33	105.26	104.83	104.24	104.17	103.47	104.51	104.83	104.00	104.30	103.50
- มัธยมศึกษาตอนต้น	86.61	85.65	90.34	92.47	95.45	96.67	96.37	95.62	94.87	98.01	98.43
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	59.58	60.79	62.76	63.82	63.80	65.77	67.16	68.14	69.57	71.68	72.18
- อุดมศึกษา (ปริญญาตรีและต่ำกว่า)	42.88	45.42	53.01	52.92	55.60	62.50	61.05	60.47	56.21	46.21	47.18
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15 ปีขึ้นไป ^{12/}		7.4	7.5	7.6	7.8	7.8	7.9	8	8.1	8.2	8.2
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15-59 ปี ^{13/}		8.1	8.3	8.4	8.6	8.7	8.7	8.8	8.9	9.0	9.1
- ชาย		8.3	8.4	8.6	8.8	8.9	8.8	8.9	9	9.1	9.2
- หญิง		7.9	8.1	8.2	8.5	8.6	8.6	8.7	8.9	9.0	9.1
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ^{13/}		3.8	3.8	3.9	4.1	4.2	4.3	4.4	4.4	4.6	4.7
- ชาย		4.5	4.5	4.7	4.9	4.9	5.0	5.1	5.1	5.3	5.4
- หญิง		3.2	3.3	3.4	3.5	3.6	3.8	4	3.9	4.1	4.2
2. ความมั่นคงทางสังคม											
สถาบันครอบครัว											
สัดส่วนครัวเรือนที่มีที่อยู่อาศัยถาวร (ร้อยละ) ^{14/}	97.90	97.30	96.00	96.60	98.65	98.50	99.30	98.86	99.70	99.78	99.84
ดัชนีครอบครัวอบอุ่น (ร้อยละ) ^{15/}						62.24	61.65	63.97	63.18	63.08	65.17

องค์ประกอบหลัก	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554
หลักประกันทางสังคม											
ร้อยละของการมีหลักประกันสุขภาพ ^{16/}	-	92.47	93.01	95.47	96.25	97.82	98.75	99.16	99.47	99.36	99.95
- ประกันสังคม	-	11.65	12.95	13.34	13.92	14.75	15.35	15.73	15.34	15.60	15.91
-สวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	-	6.62	6.44	6.82	6.61	6.51	8.22	8.00	7.90	7.75	7.77
- ประกันสุขภาพถ้วนหน้า	-	74.20	73.62	75.31	75.37	76.20	74.79	75.06	75.86	75.20	75.28
- สิทธิอื่นๆ	-	-	-	-	0.35	0.36	0.39	0.37	0.37	0.81	1.00
- ยังไม่มีสิทธิ์	-	7.53	6.99	4.53	3.75	2.18	1.25	0.84	0.53	0.64	0.05
สัดส่วนผู้ประกันตนต่อกำลังแรงงาน ^{17/}	17.70	20.57	21.80	22.49	23.43	24.32	24.86	24.65	24.53	25.11	27.07
ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน)											
อัตราการตายด้วยอุบัติเหตุการจราจรทางบก ^{18/}	18.70	20.90	22.20	22.20	20.60	20.20	19.80	18.20	16.90	11.90	14.15
สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ ^{18/}	56.70	60.50	76.40	73.40	73.46	69.30	62.60	52.80	51.40	45.80	39.76
สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ^{18/}	105.60	109.70	106.40	110.70	122.00	122.40	115.80	106.00	93.70	88.90	78.88
สัดส่วนคดียาเสพติด ^{18/}	438.90	422.80	196.20	119.80	160.42	176.20	225.00	320.00	371.60	416.40	539.91
ร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำต่อคดีทั้งหมดที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศ ^{4/}	17.22	15.68	15.16	13.83	12.08	11.85	12.92	14.06	13.57	12.62	10.53
การคุ้มครองผู้บริโภค^{5/}											
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)	5,687	4,467	5,554	6,586	7,284	5,693	5,898	4,504	6,818	6,574	7,427
- บ้าน อาคาร ที่ดิน	3,422	2,068	1,985	2,501	3,425	2,875	2,681	1,758	2,794	2,362	2,927
- สินค้าและบริการ	1,775	2,026	2,984	3,103	3,089	2,059	1,937	1,540	2,827	2,835	3,121
- การโฆษณาต่างๆ	490	373	585	949	708	673	1,187	892	1,072	1,354	1,257
- การขายตรงและตลาดแบบตรง	-	-	-	33	62	86	93	314	125	23	117
การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 (ราย)	8,368	18,745	22,834	15,682	11,026	12,984	14,599	16,808	34,804	53,341	61,242
3. ความเป็นอยู่และพฤติกรรมของคน											
พฤติกรรมในการบริโภค											
ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ^{19/}	87.36	87.16	-	87.95	-	88.75	87.80	88.40	87.90	88.30	88.40
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ^{19/}	12.64	12.84	-	12.05	-	11.25	12.20	11.60	12.10	11.70	11.60
อัตราการบริโภคสุราของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ^{20/}	32.60	-	-	32.70	-	29.20	29.30	-	32.00	-	31.50
อัตราการบริโภคเนื้อหรือของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ^{20/}	25.50	-	-	23.00	-	20.20	18.50	-	20.70	-	21.40
การใช้เวลาในชีวิตประจำวัน											
การใช้บริการจากสื่อต่างๆ (ชม./วัน) ^{21/}	3.0	-	-	2.8	-	-	-	-	2.9		
- การอ่านหนังสือ (รวมสิ่งพิมพ์/วารสารทางอินเทอร์เน็ต)	1.1	-	-	1.1	-	-	-	-	1.0		
- การชม/การฟังโทรทัศน์	2.9*	-	-	2.7	-	-	-	-	2.7		
- การชม/การฟังวีดีโอ ดีวีดี วีซีดี				2.3					2.5		
- การฟังรายการวิทยุ	1.4	-	-	1.4	-	-	-	-	1.6		
- การท่องอินเทอร์เน็ต	1.9	-	-	1.9	-	-	-	-	1.9		
- การใช้ห้องสมุด	1.0	-	-	0.8	-	-	-	-	0.8		
จำนวนประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไปที่ใช้ Internet (ล้านคน) ^{22/}	3.5	4.8	6.0	7.0	7.1	8.5	9.3	11.0	12.3	13.8	14.8
4. สิ่งแวดล้อม											
สารอันตราย^{23/}											
ปริมาณการใช้สารเคมี (ล้านตัน)	29.33	33.38	26.9	29.49	32.03	29.34	30.2	29.4	39.64	30.56	79.96
จำนวนผู้ป่วยที่เกิดจากสารพิษอันตราย (คน)	2,933	2,751	2,499	2,717	1,640	1,452	1,586	1,868	1,926	2,306	1,934
จำนวนผู้เสียชีวิตที่เกิดจากสารพิษอันตราย (คน)	15	11	9	10	-	-	1	-	-	-	1

องค์ประกอบหลัก	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554
ขยะ											
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ (ล้านตัน) ^{23/}	14.10	14.32	14.32	14.58	14.32	14.60	14.72	15.03	15.14	15.16	16.00
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นในกทม. (ล้านตัน) ^{23/}	3.40	3.51	3.41	3.41	3.03	3.07	3.11	3.20	3.24	3.20	3.47
ความสามารถในการกำจัดขยะแบบถูกสุขลักษณะ ในกทม. (ล้านตัน) ^{23/}	3.36	3.48	3.37	3.41	3.03	3.07	3.11	3.20	3.24	3.20	2.77
ปริมาณของเสียอันตรายทั่วประเทศ (ล้านตัน) ^{23/}	1.68	1.78	1.80	1.81	1.81	1.83	1.85	3.13	3.07	3.09	3.12
มลพิษทางอากาศ											
ค่าเฉลี่ยฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (24 ชั่วโมง) มคก./ ลบ.ม. (บริเวณพื้นที่ทั่วไปใน กทม.) ^{23/}	40.62	49.48	54.80	57.66	40.60	43.35	46.27	48.31	41.42	38.34	41.42

หมายเหตุ : * ปี 2544 ข้อมูลรวมการทุโทรทัศน์และวีดีโอ

ที่มา : 1/ 7/ รายงานผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

- 2/ สำนักงานวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
- 3/ ข้อมูลสถิติคดีอาญาและอาชญากรรมจากศูนย์ข้อมูลข้อสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และข้อมูลประชากรจากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2533-2563 และ พ.ศ. 2543-2573
ประมวลโดยสำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 4/ กลุ่มงานข้อมูลและข้อสนเทศ สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- 5/ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานยุครัฐมนตรี (การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 สคบ.ให้บริษัทเอกชนดำเนินการตั้งแต่ไตรมาส 4 ปี พ.ศ. 2552)
- 6/ ข้อมูล GDP จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และข้อมูลการมีงานทำจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 8/ สถิติสาธารณสุข สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข
- 9/ การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2543-2573 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 10/ การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประมวลผลโดยสำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สศช.
- 11/ สถิติการศึกษาฉบับย่อ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ
- 12/ ข้อมูลปี 2545-2546 จากรายงานผลการประเมินโอกาสและคุณภาพการศึกษาของคนไทย สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
ข้อมูลปี 2547-2554 จากปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย กลุ่มพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- 13/ ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย กลุ่มพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- 14/ รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย จากข้อมูลความเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2542-2554 กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
- 15/ สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ปรับปรุงองค์ประกอบของดัชนีปี 2549-2553)
- 16/ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข
- 17/ สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน และสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 18/ ศูนย์ข้อมูลข้อสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และข้อมูลประชากรจากสำนักบริหารการทะเบียน กระทรวงมหาดไทย
- 19/ รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี พ.ศ. 2542-2553 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 20/ การสำรวจพฤติกรรมกลุ่มบูห์และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2544, 2547, 2550 และ 2554 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2549 และ 2552 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ปี 2544-2548 เป็นการสำรวจของประชากรอายุ 11 ปีขึ้นไป)
- 21/ รายงานการสำรวจการใช้เวลาของประชากร พ.ศ. 2544, 2547 และ 2552 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 22/ ข้อมูลปี 2544-2552 ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ และการสำรวจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ครัวเรือน) พ.ศ. 2546-2553 สำนักงานสถิติแห่งชาติ
กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 23/ รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เอกสารอ้างอิง

- กฤตยา อาชวนิจกุล และกุลภา วจนสาระ. 2552. รายงานการวิจัยการจ้างแรงงานข้ามชาติ ตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 กับการจัดทำบัญชีรายชื่ออาชีพสำหรับคนต่างชาติ.
- กฤตยา อาชวนิจกุล. 2555. การจำแนกประเภทแรงงานข้ามชาติจากพม่า กัมพูชา และลาว. วารสารประชากรและการพัฒนา ปีที่ 33 ฉบับที่ 1 ตุลาคม-พฤศจิกายน 2555.
- กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน. 2555. จำนวนตำแหน่งงานว่างสะสม และจำนวนผู้สมัครงาน จำแนกตามระดับการศึกษา. _____ . 2555. จำนวนผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน. _____ . 2555. จำนวนผู้ลงทะเบียนสมัครงาน ตำแหน่งงานว่าง และการบรรจุงานทั่วประเทศ.
- กรมควบคุมโรค สำนักโรคระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข. 2555. รายงานโรคที่เฝ้าระวัง ไตรมาสสาม ปี 2555. _____ . 2555. รายงานสถานการณ์โรคปอดอักเสบ ประเทศไทย พ.ศ. 2555 (ณ วันที่ 28 ตุลาคม 2555).
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย. 2554. แผนที่นำทางเชิงกลยุทธ์ทศวรรษแห่งความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. 2554-2563. _____ . 2554. สถิติสถานการณ์อุบัติเหตุของประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2532-2554. _____ . 2555. สถิติสถานการณ์ภัยแล้งของประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2532-2555.
- กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2555. แนวทางการจัดการพื้นที่ประสบภัยแล้ง.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2554. รายงานผู้ป่วยจิตเวชที่มาใช้บริการต่อวันในสังกัดกรมสุขภาพจิต ปี 2554.
- กระทรวงยุติธรรม และสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2555. สถานการณ์ปัญหายาเสพติด ประเทศไทยปี 2555 และแนวโน้ม.
- กระทรวงแรงงาน. 2555. การขาดแคลนแรงงานแยกตามสาขาการผลิตและการศึกษา ปี 2554. _____ . 2555. การขาดแคลนแรงงานแยกตามสาขาการผลิตและทักษะ ปี 2554.
- กรุงเทพธุรกิจ. 2555. สวรส. แฉระบบทะเบียนประชากรต่างด้าว. ฉบับวันที่ 27 กันยายน 2555. <http://www.healthfocus.in.th/content/2012/09/1330>.
- คมชัดลึก. 2555. ตำรวจสรุปรอบปี 55 จับยาเกิน 3 แสนคดี ผู้ต้องหา 4 แสนราย. ฉบับวันที่ 9 ตุลาคม 2555. <http://www.rawangpai.com/home/news/daily-news/20121009/3692/details>.
- _____. 2555. สธ. เตือนภัยเจ็บ “โรคซึมเศร้า” ทุกวัยป่วยได้-คนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไปเป็นแล้ว 1.5 ล้านคน. ฉบับวันที่ 12 ตุลาคม 2555.
- ฐานเศรษฐกิจ. 2555. อีสานแล้งจัดกระทบจำนำข้าว. ฉบับวันที่ 1-3 พฤศจิกายน 2555.
- เดลินิวส์. 2555. เกิดแล้ว...เกิดอีกจริงๆ ‘ภัย (น้ำ) แล้ง’ ร้ายแรง...ไม่แพ้ น้ำท่วม. ฉบับวันที่ 27 ตุลาคม 2555.
- ไทยโพสต์. 2555. ดร. เสรี พันธะปิ่นน้ำไม่ท่วมใหญ่ แต่ปี 55-56 แล้ง. ฉบับวันที่ 14 มีนาคม 2555.
- ไทยรัฐ. 2555. ขนส่งดึงระบบ RFID ตรวจจับรถตู้ชิง. ฉบับวันที่ 19 พฤศจิกายน 2555. www.thairath.co.th/content/250195.
- แนวหน้า. 2555. เผย รพ. รัฐหนีท่วมต่างชาติใช้บริการอื้อ. ฉบับวันที่ 19 ตุลาคม 2555.
- ประชาอุทิศ. 2553. วาระนโยบายแรงงานข้ามชาติของประเทศไทย : เส้นทางสู่ความสามารถในการแข่งขันระยะยาว. สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ ประจำภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก.
- ฟิลลิป มาร์ติน. 2550. คุณภาพของแรงงานข้ามชาติต่อประเทศไทย : แนวทางสู่การพัฒนา นโยบาย. สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ ประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออก.
- มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 16 เมษายน 2554. เรื่อง มาตรการแก้ไขปัญหาลูกจ้างต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ. [http://www.burmalibrary.org/docs11/Cabinet_resolution_on_new_round_of_migrant_registration_2011-04-26\(th\).pdf](http://www.burmalibrary.org/docs11/Cabinet_resolution_on_new_round_of_migrant_registration_2011-04-26(th).pdf).
- มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2555. เรื่อง การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา ปี 2555. <http://www.mapradio.org/>.
- มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 12 มิถุนายน 2555. เรื่อง การขยายระยะเวลาการพิสูจน์สัญชาติและผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรแก่แรงงานต่างด้าว. <http://www.thaigov.go.th>.
- มติชนออนไลน์. 2555. ทีดีอาร์ไอ เสนอมาตรการ “3 : เลิก ร่ง รุก โละ” “คุมต่างด้าวยั่งยืน. ฉบับวันที่ 4 กันยายน 2555.
- วรวรรณ ชาญด้วยวิทย์. 2552. รายงานทีดีอาร์ไอ สู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน “งานที่มีคุณค่า (Decent work)”. ฉบับที่ 67 เดือน กุมภาพันธ์ 2552.
- ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2555. สถิติคดีจราจรทางบก กรกฎาคม-กันยายน 2555. _____ . 2555. สถิติคดีอาญา กรกฎาคม-กันยายน 2555.
- ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. <http://www.moac.go.th>.
- ศูนย์พึ่งได้ กระทรวงสาธารณสุข. 2555. จำนวนผู้มารับบริการในศูนย์พึ่งได้.
- ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ. 2555. ppt นำเสนอ “สรุปผลการดำเนินงานสำคัญตามแผน ช่วงระยะเวลา 1 ปี” (11 กันยายน 2554-30 กันยายน 2555).
- _____. 2555. ppt นำเสนอ “สถานการณ์ปัญหาเสพติดและการประเมินผล”.

- 2555. โครงการชุมชนอุ่นใจได้ลูกหลานกลับคืน ปฏิบัติการ ปิดล้อม X-Ray เชิงรุก 90 วัน พื้นที่แพร่ระบาดทั่วประเทศ. คำสั่งที่ 25/2555 ณ วันที่ 8 ตุลาคม 2555.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. 2552. การทบทวนนโยบาย ยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการและแรงกดดันในการนำเข้าแรงงานข้ามชาติของประเทศไทย. สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ ประจำภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก.
- สมชาย จักรพันธุ์, ม.ล. 2551. หลักปฏิบัติการดูแลบุตรหลาน 7 ข้อ เพื่อป้องกันไม่ให้ลูกเป็นเด็กแว้น-สก็อย.
- สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2555. จำนวนสตรีที่มาร้องทุกข์ กรณีถูกกระทำ ความรุนแรง.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. 2553. รายงานการศึกษากลุ่ม เรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ (ลาว พม่า กัมพูชา) กลุ่ม 1 รุ่น 71 (หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม ปี 2553).
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2555. เอกสารประกอบการประชุมประจำปี 2555 ของ สศช. เรื่อง อนาคตประเทศไทยบนเส้นทางสีเขียว.
- 2555. ค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือนหมวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2555. จำนวนคดีอุบัติเหตุจราจร.
- สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน. 2555. จำนวนแรงงานข้ามชาติในระบบประกันสังคม ปี 2555.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. 2550. การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป.
- 2553. การสำรวจความปลอดภัยในการเดินทางทางถนน พ.ศ. 2553.
- 2554. การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2554.
- 2555. การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร.
- สำนักงานสำรวจสุขภาพประชาชนไทย. 2552. การสำรวจสุขภาพประชาชนไทยโดยการตรวจร่างกาย ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2551-2552.
- สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. 2555. ดัชนีราคาผู้บริโภค.
- สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน. 2555. จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงาน (คงเหลือ) ณ สิ้นเดือนธันวาคม. List of minimum wages by country 2555. http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_minimum_wages_by_country.
- อดิสร เกิดมงคล. 2555. จุดเปลี่ยนที่ต้องจับตามองของนโยบายการจัดการแรงงานข้ามชาติ : นโยบายและแนวโน้ม. <http://prachatai.com/journal/2012/04/40139>.
- อภิชาติ จำรัสสุทธิรงค์ และคณะ. 2554. การสำรวจข้อมูลพื้นฐานโครงการส่งเสริมการป้องกันเอดส์ในแรงงานข้ามชาติประเทศไทย (โครงการพามิตร-2) ปี 2553. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เอนแบคโพลล์. 2555. ผลสำรวจแนวโน้มความสุขมวลรวมของคนไทยในสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศระดับครัวเรือนจาก 17 จังหวัด. ระหว่างวันที่ 20-29 ก.ย. 2555.